

ADVOKATEN

RETSSIKKERHED · UAFHÆNGIGHED · INTEGRITET 01 2026

HVIDVASK
Advokatfirmaer er i fuld gang med compliance på hvidvaskerådet.
To fortæller, hvordan det går, og eksperter giver deres bedste råd.

INDUSTRIESPIONAGE MOD VINDUER
Advokat Steffen Reinert fortæller om en sag, der skiftede retning og førte
til diskussion om, hvor langt de danske domstole rækker i udlandet.

M&A HANDLER OGSÅ OM RETSSIKKERHED

Advokat Tomas Haagen ser M&A som drivkraft for vækst, innovation og strategisk udvikling i et marked præget af global uro og stigende regulering. Omend de er få, er der også retssikkerhedsmæssige udfordringer i arbejdet med transaktioner.

ADVOKATEN 01 2026

“Hold dig til hovedpunkterne. Lad være med at komme med alle mulige biting, og lad være med at hive kaniner op af hatten.”

Side 39

5 LEDER

6+8 KORT NYT

10 TEMA: HVIDVASK
HVIDVASKREGLERNE ER KOMMET
FOR AT BLIVE

12 VI TAGER HVIDVASK-
COMPLIANCE MEGET
ALVORLIGT

DLA Piper Denmark har over de seneste tre år opbygget en afdeling, som har ansvaret for, at advokatvirksomheden lever op til hvidvaskreglerne.

15 JEG VAR KLAR TIL AT GÅ
I ADVOKATFÆNGSEL FOR
FIRMAET

I en lille advokatvirksomhed trækker det

tænder ud, når de nye compliancereglene på hvidvaskområdet skal efterleves.

18 ADVOKATER ER I
FØRSTE LINJE I DET HER
SAMFUNDSANSVAR

“Arbejd med og ikke imod hvidvaskreglerne.”

20 HVIDVASK-EKSPERTERNES
BEDSTE RÅD TIL ADVOKATER

24 ADVOKATDAGBOG

“De sager, hvor jeg kan nørde helt i bund med et emne og tale med fagfolk, dem brænder jeg for. For eksempel det her mineral steenstrupin, hvad betyder det, når du knuser det og får uran ud, og kan du tage noget ud, uden at det bliver farligt.”

Følg med advokat Paw Fruerlund på arbejde og til kontoråbning i Grønland.

30 M&A ER MERE END JURA

Kravene til M&A-advokater stiger og kræver et bredt spektrum af kompetencer. Udover jura skal de blandt andet være dygtige til at forhandle, risikovurdere og tænke strategisk. Mød to førende M&A-advokater som indvier i tendenser på området.

“Det her stopper jo ikke. Hvis vi skal holde trit med de kriminelle, skal vi hele tiden holde os opdaterede og dygtigt implementere og bruge de nye regler fra EU, fra myndighederne og fra tilsynet.” Side 14.

38 ADVOKATER SET UDEFRA

Rigsadvokat Jan Reckendorff roser advokatstanden, men efterlyser kortere og mere fokuserede procedurer og bedre samarbejde om at skære sagerne til – især i sager, hvor sigtede sidder varetægtsfængslet.

42 MIN SAG Internationalt princip blev
vendepunkt i industrispionagesag

Advokat Stefan Reinels tyske klient gik i første omgang fri i en sjælden sag om industrispionage begået mod verdens førende producent af ovenlysvinduer, Velux. Men landsretten så anderledes på et centralt spørgsmål i sagen.

48 CHRISTIANSBORG-INTERVIEW

“Menneskerettighederne er deres egen værste fjende.” Det mener Jan E. Jørgensen (V), der selv har en baggrund som advokat.

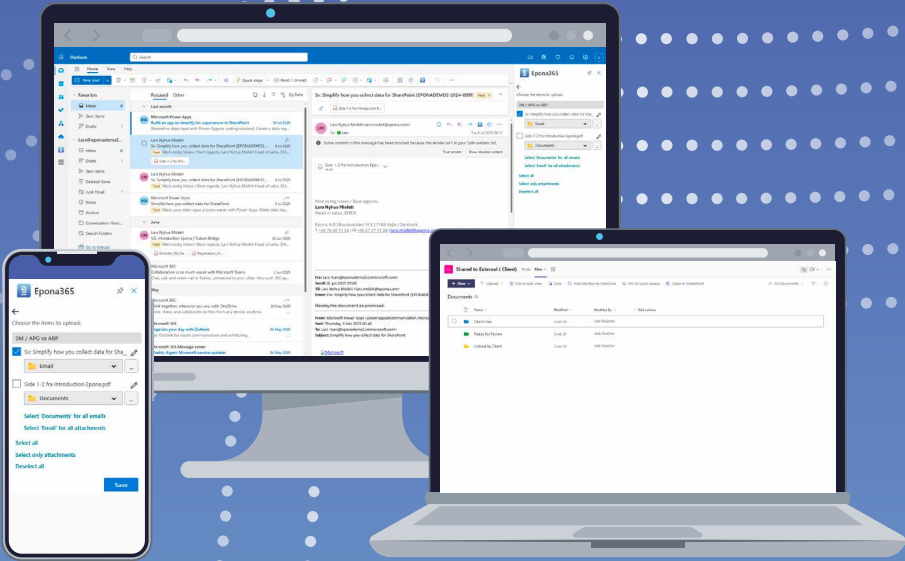
50 FØRSTE VEJLEDNING FOR
BISTANDSADVOKATER

56 ADVOKATNÆVNET

God advokatskik i sager om ejendomshandel.

58 BØGER

Kort og godt om ny faglitteratur.

Opret. Gem. Del. Find. Administrer.
- med Epona365

Epona365 er en intuitiv løsning til dokument- og e-mailhåndtering, udviklet til den moderne advokatvirksomhed. Systemet kan anvendes som et selvstændigt produkt eller integreres gnidningsfrit med Unik Advosys.

Du kan nemt oprette filer, tilknytte klienter og arkivere e-mails og dokumenter via smarte links og en brugervenlig grænseflade. Det sparer tid og reducerer manuelle opgaver.

Med fem effektive gemmemetoder og automatisk brug af metadata placeres dokumenter hurtigt og korrekt. Du undgår fejlplaceringer og slipper for tidsskrævende søgninger. Samtidig gør systemet det let og sikkert at dele og samarbejde, med indbygget versionsstyring og høj datasikkerhed.

Automatiske workflows og opgavestyring optimerer din arbejdsgang og frigør tid til det, du er bedst til – juridisk rådgivning.

Epona365 – fremtidens dokumenthåndtering.
Selvstændigt eller i samspil med Unik Advosys.

Vil du høre mere?
Kontakt vores salgsafdeling på sales@epona.com
eller besøg os på www.epona.dk

Testamente

til fordel for
Dansk Kræftforskningsfond
skaber resultater

Fonden er fritaget for at betale boafgift, og alle beløb går ubeskåret til kræftforskning. Midlerne bliver uddelt af internationalt anerkendte kræftforskere, der ligesom bestyrelsen arbejder ulønnet for fonden.

DANSK KRÆFTFORSKNINGSFOND

Dansk Kræftforskningsfond, c/o Plesner, Amerika Plads 37,
2100 København Ø, Tlf. 33 12 11 33, Giro 655 00 29,
Danske Bank, reg. 3946, konto 394 63 63 618
www.dansk-kræftforsknings-fond.dk

4

Følg
Advokatsamfundet
på LinkedIn

ADVOKAT
SAMFUNDET

Advokatsamfundet arbejder på politisk neutralt grundlag for borgernes retssikkerhed og for et velfungerende retssamfund. Vi fører tilsyn med alle landets advokater og sikrer derigennem advokaternes uafhængighed og integritet.

Advokatrådet er Advokatsamfundets bestyrelse og består af 15 advokater fra hele landet.

Advokatnævnet er en klageinstans, som er uafhængig af Advokatsamfundet, og som behandler klager over advokaters adfærd og salær.

ADVOKATEN 105. årgang udgives 4 gange årligt af Advokatrådet og er direkte kommunikationsorgan for cirka 8.400 advokater og advokatfuldmægtige. Magasinet tilgår endvidere Folketingets retsudvalg, domstolene, anklagemyndigheden og centraladministrationen.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør, presse- og kommunikationschef
Rasmus Holm Thomsen · rht@advokatsamfundet.dk
Redaktør **Isabel Fluxá Rosado** · ifr@advokatsamfundet.dk
Journalist **Nya Vecht** · nve@advokatsamfundet.dk
Journalist **Camilla B. Nielsen** · cbn@advokatsamfundet.dk
Journalist **Magd Said Hawran** · mha@advokatsamfundet.dk

ABONNEMENT (Priser er inkl. moms og forsendelse)
Indland 600 kr.
Studerende 390 kr.
Udlandsabonnement 650 kr.
Studerende i udlandet 425 kr.
Opsigelse kan ske med tre måneders varsel ved udgangen af en måned.

ANNONCER

Frontmedia.dk · 48 22 44 50 · advokaten@frontmedia.dk

Layout Bilgrav Design Aps

Bilgrav.com · 40 30 00 75 · jan@bilgrav.com

Tryk **Jørn Thomsen / Elbo A/S**

Jto.dk · 76 37 60 00 · jto@jto.dk

Forsidefoto **Jeppe Carlsen**

Signerede artikler udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter. Redaktionen hæfter ikke for artikelmanuskripter, der er tilsendt uopfordret. Hvis redaktionen skulle have krænket ophavsrettigheder, er dette sket ufrivilligt og utilsigtet. Retmæssige krav i denne forbindelse vil blive honoreret, som havde vi indhentet tilladelsen i forvejen.

Tilmeldt dansk oplagskontrol.
Medlem af Danske Medier.
Issn 0107-5616 issn 1901-4546 (online)

Magasinet er trykt med vegetabiliske farver på miljøgodkendt papir.

Alle advokater modtager link til onlineudgave af magasinet i nyhedsbrevet. Afmeld printudgaven af Advokaten på postkasse@advokatsamfundet.dk.

ADVOKAT
SAMFUNDET

DET KOSTER AT FOREBYGGE HVIDVASK – MEN DET ER DYRERE AT LADE VÆRE

Af Martin Lavesen, formand for Advokatrådet · Foto Jeppe Carlsen

Det ligger dybt i alle os advokater, at vi er klientens betroede rådgiver. Uafhængigheden og tavshedspligten udgør vores professionelle DNA – og vores tavshedspligt er ikke blot en etisk grundsten, den er også lovfæstet.

Hvidvaskreglerne opleves for mange advokater som en byrde, der ud over at koste ekstra arbejdstimer griber ind i selve advokatrollen. Der er ingen grund til at lægge fingrene imellem: Håndtering af hvidvaskpligterne koster både tid og penge i dag. Det kan føles tungt at skulle stille ekstra spørgsmål, bede om id-oplysninger og “genere” klienterne – samtidig med, at procedurer, politikker og dokumentation skal være på plads. Men der ingen vej udenom for advokater. Det er en opgave, som skal håndteres.

Reglerne er ikke udtryk for mistillid til os eller vores klienter. De er udtryk for den realitet, at vi advokater kan blive et værktøj for kriminelle. Hertil kommer også, at det politiske fokus på hvidvask er skærpet betydeligt de seneste år.

Det politiske formål med reglerne er legitimt – at stoppe de sorte penge, som stammer fra alt fra svindel til forbrydelser begået mod børn. Det kan også retfærdiggøre, hvorfor advokaters tavshedspligt i nogle enkelte tilfælde ikke gælder, og hvorfor vi som advokater kan komme i en situation, hvor vi har pligt til at underrette Hvidvasksekretariatet.

Som tilsynsmyndighed og advokaternes stemme kæmper Advokatrådet blandt andet gennem høringssvar og deltagelse i arbejdsgrupper under AMLA (den europæiske anti-hvidvask-myndighed) for, at hvidvaskforpligtelserne udformes fornuftigt, så de passer bedst muligt til vores profession og rolle – og så reglerne giver mest mulig mening i praksis. Advokatrådet prioriterer også vejledningsopgaven højt. Vi vil gerne hjælpe advokater – det ved vi, at der er behov for.

Som faggruppe står vi dagligt i forreste linje. Det er ødelæggende for vores ry, når blot en af os svigter ansvaret og bliver involveret i en hvidvaskskandale – bevidst eller ubevidst. Så lad os som advokater lægge os i selen og bruge vores position og faglighed til at løfte ansvaret med en høj grad af integritet. Også selv om det er bøvlet – for det er dyrere at lade være.

LEDER

5

RETSORDEN UNDER PRES

Menneskerettighederne har gennem tiden beskyttet borgere i et stort spænd af situationer, der går langt ud over de få udvisningssager, som fylder i debatten.

“I en tid, hvor den internationale retsorden er under pres, og hvor autoritære strømninger vinder frem, er det vigtigere end nogensinde at stå vagt om de principper, som EMRK repræsenterer – og som vi ikke kan tage for givet.

Konventionen er med til at understøtte, at stater ikke udøver magt vilkårligt eller ud fra skiftende politiske hensyn.

Den sætter klare grænser for statsmagten og beskytter borgeren og sikrer, at grundlæggende rettigheder respekteres – især i sager, hvor presset på retssikkerheden er størst.

Danmark har i EU været blandt de klare stemmer i kritikken af lande som Polen og Ungarn, når de har undermineret retsstaten, begrænset domstolenes uafhængighed og brudt med flere grundprincipper om demokrati og menneskerettigheder.

Skal disse ord have vægt, må vi selv stå vagt om den internationale retsorden. I modsat fald mister vi både princippet om magtens tredeling og troværdigheden til at forsvare retssikkerheden i Europa.”

Martin Lavesen, formand for Advokatrådet i kronik i Berlingske 9. december 2025

Respektløst over for Grønland og den internationale retsorden

“Som advokater bakker vi stærkt op om et internationalt regelbaseret samfund med folkeretten i centrum. Det har vi møjsommeligt udbygget siden anden verdenskrig, og det er essentielt for et globalt retssamfund. Derfor efterlader den amerikanske fremfærd os med dyb undren.

Forbuddet mod magtanvendelsen er selve kernen i folkeretten, jf. artikel 2, stk. 4, i FN Pagten – og forbuddet angår i øvrigt også blotte trusler om brug af magt. Det er ikke muligt at aftale sig ud af forbuddet, og der kan således heller ikke i dag indgås en fredsaftale, som i lyset af magtanvendelse eller trussel herom ændrer status quo, f.eks. ændring af grænser. At den amerikanske præsident siden har meldt ud, at han øjensynligt skulle være “ligeglad med international lov”, understreger blot situationens alvor.

Den stormagtspolitik, vi er vidner til lige nu, ignorerer ikke blot det grønlandske folk, deres liv og deres ret til selvbestemmelse. Det er også en kurs væk fra et internationalt samfund, fra folkeretten og alle dens bestanddele, som er det juridiske fundament under international sameksistens – og som så mange amerikanske politikere og jurister har kæmpet for siden anden verdenskrig.”

Martin Lavesen, formand for Advokatrådet og Ole Spiermann, formand for Advokatrådets grundrettighedsudvalg

20 er antallet af aktive advokater i Grønland

Advokatundersøgelser kræver præcision og omhu

Selvom kravene og retningslinjerne på området i dag er klare, giver domme anledning til at se på Advokatrådets vejledning for advokatundersøgelser igen.

“I og med Højesteret nu har behandlet spørgsmål om advokatundersøgelser i to sager i år, og der i øvrigt er gået tre år siden udgivelsen af vejledningen, vil det være helt naturligt at inddrage Højesterets domme og erfaringerne til at opdatere vejledningen. Det arbejde vil vi nu gå i gang med.”

Martin Lavesen, formand for Advokatrådet.

Vores kursusudvalg
favner bredt, så du kan
dykke ned i detaljen

juc.dk/kurser

Retssikkerhedschef på skatteområdet skal spares væk

Det er et tilbageslag for retssikkerheden på skatteområdet, at Skatteministeriet lægger op til at nedlægge funktionen som Borger- og Retssikkerhedschef. Det er skævt og uheldigt for borgerne på et tidspunkt, hvor skattekontrollen vokser, mener Advokatsamfundets vicegeneralsekretær, Nicolai Pii. Behovet for fokus på retssikkerhed på skatteområdet er nemlig kun blevet større de seneste år.

“Vi har set store udfordringer med ejendomsvurderinger, lange sagsbehandlingstider, nye måder at bruge AI og indsamle data om borgerne på skatteområdet. Alt sammen store og væsentlige emner, hvor borgernes retssikkerhed og balancerne har været enormt vigtige. Borger- og Retssikkerhedschefen har været med til at holde et fokus på retssikkerhed i hele Skatteforvaltningen, og jeg gruer for, at det fokus nu glider i baggrunden. Det, synes jeg, både er meget ærgerligt og meget uheldigt og ikke noget, der fremmer tilliden hos borgerne,” siger Nicolai Pii, der selv tidligere har haft jobbet som Borger- og Retssikkerhedschef i Skatteforvaltningen.

Nu kan du læse Advokaten på advokaten.dk

Advokaten har fået sin egen hjemmeside, så du nu nemt kan læse med fra din PC eller mobil.

På sitet får du et hurtigt overblik og kan se temaer, min sag-artikler og andet godt med hurtig navigation og indgang til at læse artiklerne digitalt fra den nyeste udgave af magasinet. Du finder også udvalgte artikler fra nyhedsbrevet og fra tidligere udgivelser.

Der er desuden særlige blokke med de seneste faglige artikler, indgange til serier, portrætter mv.

Det nye site vil løbende blive opdateret med indhold og nyheder, så kig forbi en gang imellem.

Printudgaven af magasinet fortsætter med at udkomme fire gange årligt. I 2026 vil det være 3. marts, 4. juni, 17. september og 8. december.

Husk at det er muligt både at til- og afmelde sig det trykte magasin her: postkasse@advokatsamfundet.dk

Og at hver gang magasinet udkommer, finder du det også med et link til den digitale udgave i nyhedsbrevet, som udkommer hver 14. dag.

Se med på advokaten.dk

87 aktive advokater har IT-ret som interesseområde

41 aktive advokater har opnået møderet for Højesteret i 2025

Regnestykket bag straffereform hænger ikke sammen

Regnestykket bag den politiske aftale om straffereform og kriminalforsorgens økonomi 2026-2030 fra juni er særdeles usikkert. Det viser en ny analyse, som Advokatsamfundet har fået udarbejdet af Copenhagen Economics med støtte fra Dreyers Fond.

Den ser på straffereformens initiativer omkring mandskab og cellepladser holdt op mod de politiske ambitioner om at skærpe straffene. Allerede i dag er der store udfordringer med at skaffe fængselsbetjente, og ifølge analysen risikerer der trods reformen fortsat at mangle flere hundrede fængselsbetjente, ligesom antallet af cellepladser kan blive en udfordring i de kommende år.

“Det er politisk legitimt at ville skærpe straffene, men så skal man også sørge for, at de nødvendige ressourcer følger med, når der kommer flere indsatte som konsekvens af ens politiske valg. Vores analyse tænder en advarselslampe om, at der ikke er de nødvendige ressourcer til ekstra pladser og mandskab til at håndtere det stigende antal indsatte, som følger af de skærpede straffe,” siger Andrew Hjuler Crichton, generalsekretær i Advokatsamfundet.

90 aktive advokater har opnået møderet for landsret i 2025

Dit helbred – vores prioritet

Dit helbred er dit vigtigste aktiv.
Vi kan hjælpe dig med at sikre det.

Med en sygeforsikring hos One Health Insurance får du en personlig client manager og dermed ét kontaktpunkt til de bedste specialister, klinikker og private hospitaler i Danmark og i udlandet.

Én opringning og vi hjælper dig med at finde den rette behandler, booke tider, vurdere dine lægejournaler eller indhente anden medicinsk vurdering fra udenlandske specialister.

Beskyt dit helbred, mens det er stærkt – ikke fordi du forventer det værste, men fordi det giver tryghed og muligheder, hvis livet tager en uventet drejning.

One Health Insurance Agency A/S

Palægade 8, 1261 København K

T: 32 26 88 11 • W: onehealthinsurance.com

One HEALTH
INSURANCE

HVIDVASKREG LERNE ER KOMMET F OR AT BLIVE

Med de nyeste EU-regler om hvidvask har advokater fået endnu en række forpligtelser, der ligesom GDPR-reglerne har fyldt og krævet omstilling og længere tilvænning.

I modsætning til for eksempel bæredygtighedsdirektiverne, som også stiller en række krav til advokatvirksomheder, men som nu er lempet en del – så går hvidvaskreglerne ikke væk. Tværtimod vil kravene blive øget, når det sjette hvidvaskdirektiv samt en ny EU-forordning træder endeligt i kraft 10. juli 2027. Derudover skal anti-hvidvaskorganisationen FATF evaluere, om Danmark er god nok til at overholde reglerne. Sidst havnede vi næsten på den såkaldte grå liste, som ville stemple os som et højrisikoland. Det må ikke ske igen, for med det følger en lang række konsekvenser, slår eksperter fast. Det behøver dog ikke altid være så besværligt at håndtere hvidvaskreglerne, hvis man blandt andet har faste procedurer til det.

I dette tema sætter vi fokus på, hvordan advokatvirksomheder håndterer hvidvaskreglerne i praksis, og hvad nogle af de førende eksperter på området mener, er de vigtigste pointer, som advokater bør være opmærksomme på.

VI TAGER HVIDVASK-COMPLIANCE MEGET ALVORLIGT

Hos DLA Piper Denmark, har Christian Bruselius Beck som head of compliance over de seneste tre år bygget en afdeling op, som har ansvaret for, at advokatvirksomheden lever op til hvidvaskreglerne. Det betyder, at hver eneste oprettede sag skal til gennemsyn, og også at de risikerer at miste klienter.

Processen blev sat i gang for tre år siden og har nu kørt i et par år.

“Vi er nået til den erkendelse, at med en specialiseret complianceafdeling kan vi bedre sikre, at tingene bliver gjort rigtigt efter loven, og at de bliver gjort ens for hele huset.”

Det fortæller Christian Bruselius Beck, head of compliance i DLA Piper Denmark. Han har tidligere arbejdet i Advokatsamfundets tilsynsafdeling og har været med til at håndhæve de nye EU-regler om forebyggelse af hvidvask i hvidvasktilsynet.

“Jeg har fået indgående erfaring med pligterne i hvidvaskloven samt lige så vigtigt strukturen af et tilsynsbesøg på rygraden,” siger han.

Firmaet har indført egne interne skemaer om alle pligterne, der skal overholdes, og et oplysningsskema, så de er klar til at vise alt frem, når tilsynet kommer på besøg.

“Vi behøver ikke at ’føle ubehag’ ved et tilsyn, som det kan være tilfældet, hvis man nu ikke har haft helt styr på processerne. Det er jeg ret tryk ved, at vi har. Vi arbejder løbende med at udvikle os, og nu handler det så i højere grad end tidligere om, hvordan vi kan gøre processerne og onboarding-oplevelsen bedre for klienten og for vores advokater i huset,” fortæller han.

Complianceafdelingens ni medarbejdere sørger for, at alt er, som det skal være, og gennemgår dokumenterne fra advokaterne og klienterne

hver eneste gang, der kommer en ny sag til advokatfirmaet.

Udover hvidvask tager complianceafdelingen sig også af dele af GDPR-området og tjek af interessekonflikter, men hvidvask fylder mest.

“Vi har lige lavet et nyt intuitivt sagsoprettelsesskema, og vi har også et særligt IT-system, der hjælper med at huske, hvilke oplysninger vi skal indhente, risikovurdere sagerne og gennemføre kundekendskabsproceduren.

Det kan også hjælpe med at opbevare og slette data på den korrekte måde, til rette tid. Selvom det perfekte system ikke findes endnu, så kan det klart anbefales at få et IT-system, som understøtter KYC-processen – også for mindre virksomheder, der har brug

for hjælp til at huske alle reglerne i hver enkelt sag,” forklarer Christian Bruselius Beck.

Advokatens ansvar

Det er den enkelte advokats ansvar at leve op til hvidvaskreglerne såvel som de advokatetiske regler, og derfor udfylder den enkelte advokat skemaerne selv. Men complianceafdelingen er en aflastning for advokaten og et ekstra sikkerhedsnet, påpeger Christian Bruselius Beck.

“Vores eksistensberettigelse i Compliance er at gøre det så let for vores kolleger som muligt at overholde de pligter, som gælder for advokater. Hvis vi for eksempel har tilsynsbesøg, så er det os, der har dialogen med Advokatsamfundet. Vi står for at finde oplysningerne frem og listerne over sager. Vi finder også oplysninger til brug for tilsynserklæringerne. Vi står for kundekendskabsproceduren samt sanktions- og PEP-screeninger. Og på baggrund af tilsynsbesøg og interne kontroller retter vi op, hvis noget skal gøres anderledes eller bedre. Advokaterne skal bruge så lidt tid som muligt.”

Han mener, at advokater såvel som klienter i Danmark generelt set viser forståelse for de omfattende regler, som løbende justeres og udvides. For eksempel skal der nu indhentes ID-oplysninger på klienten, når denne har penge på samlekliebankkontoen. Oplysningerne skal advokatfirmaet sende til banken.

Mister klienter

Det er ifølge Christian Bruselius Beck forskelligt, hvordan klienterne reagerer på skærpede krav.

“For dem, der har været hos os i 30 år, blev det jo med hvidvaskloven underligt, at de pludselig skulle udlevere kopi af pas og private oplysninger til os som deres betroede rådgivere, og at de skal være indstillede på, at vi kan se os nødsaget til at underrette, hvis vi har mistanke om noget kriminelt. Processen med kundekendskabsprocedurer bliver fortsat en gang imellem udfordret, men det bliver hovedsageligt respekteret og accepteret. Med danske og nordiske klienter er der sjældent egentlig modstand,” siger han.

Med klienter fra udlandet er det derimod en anden sag. Der bliver ikke altid udvist samme forståelse, og nogle klienter siger farvel og tak, selvom de for eksempel ønsker at købe virksomhed i Danmark.

“Der er en reel risiko for at miste klienter på det her. Jo længere vi kommer fra Danmark, jo sværere bliver det. Vi har eksempler på amerikanske og engelske klienter, som jo ellers forbindes med lande, som har samme mål og engagement i at forebygge hvidvask, men hvor det kan være svært at få de nødvendige oplysninger. Vi har mistet nogle klienter fra særligt udlandet på grund af hvidvaskprocedurerne – om de så har kunnet finde et andet advokatfirma i Danmark, hvor de ikke er blevet mødt med samme kundekendskabsprocedurer, skal jeg ikke kunne sige. Det burde de jo ikke kunne, da vi alle skal være gatekeepers og følge reglerne,” siger Christian Bruselius Beck og uddyber:

“Jeg tror godt, at man kan finde nogle firmaer, hvor de går lidt lempeligere frem i forhold til, hvordan man vurderer risikoen ved klienten. Altså hvor mange oplysninger, for eksempel lønsedler eller årsregnskaber, man skal indhente om klienten, før man er tilfreds med kundekendskabet. Men

spørgsmålet er også, om det alene er relevant at sammenligne advokatvirksomheder, eller om nogle af de potentielle klienter finder andre måder at få den ønskede rådgivning på.”

Fortsat huller

På spørgsmålet om, hvorvidt der er risiko for at enten over- eller undergøre hvidvaskprocedurerne og risikovurderingen med det elastiske skøn, der er i hver enkelt vurdering, er Christian Bruselius Beck ikke i tvivl om, at sådan må det nu engang være:

“Hvis det i stedet for den individuelle vurdering, hvor ressourcerne bruges dér, hvor risikoen er højest, blev en tjekliste, du bare skal igennem, så vil det måske nok blive lettere at gennemføre kundekendskabsproceduren, men vi ville bruge ressourcerne forkert og “spilde” gode kræfter på sager med lav risiko eller ikke afsætte nok ressourcer til sager med øget risiko. Derfor synes jeg, at den “elastiske” tilgang giver det

bedste resultat, hvis vi skal forebygge hvidvask, og det skal vi.”

Christian Bruselius Beck ser flere huller, hvor hvidvask kan slippe udenom myndighedernes greb, som man ikke hverken kan eller skal hamle op imod som advokat.

“Hvis vi for eksempel sidder med en klient, som har en sag omfattet af hvidvaskloven, og der udover advokaten er en revisor og en juridisk rådgiver involveret i sagen, så kan det være, at ikke alle aktører har det samme indtryk eller billede af klienten. Da der ikke altid må udveksles oplysninger rådgiverne imellem, vil det ofte kunne medføre, at for eksempel en revisor underretter, mens advokaten ikke gør eller omvendt. Det kan også være, at advokaten også fik mistanke, men på grund af undtagelsen til underretningspligten i § 27 skulle udtræde af sagen uden at underrette. Advokaten har i denne situation gjort det rigtige ved ikke at underrette, men i stedet udtræde af sagen. Man skal lige huske at sætte det i den rigtige ramme.”

“Jeg synes, det er vigtigt at gøre opmærksom på, hvordan reglerne er, så vi kan få underrettet, hvor der er pligt til det, og så vi får forklaret, hvorfor niveauet for underretninger ikke skal

og compliance på området, så vil der fortsat være huller at slippe igennem.

“Jeg tror, at det er blevet sværere at misbruge de advokatfirmaer, der har afsat ressourcerne til at forebygge hvidvask, men det betyder ikke, at verden er *home safe*. Det bliver den vel aldrig. Men vi må gøre det, vi kan og skal.”

Alle bør være på vagt

Selvom Christian Bruselius Beck selv leder complianceafdelingen i et stort advokatfirma, har han som tidligere tilsynsmedarbejder i Advokatsamfundet også et par gode råd til de små og mindre advokatvirksomheder:

“Man bliver nødt til at hente hjælp på en eller anden måde. Der kan man jo starte i Advokatsamfundet med at finde idéoplæggene til risikovurdering, politikker og forretningsgange, og så lave et action card, som husker sagsbehandlerne på sagstyperne omfattet af hvidvaskloven og pligterne ved onboarding af klienter – så er man kommet et godt stykke.”

Det værste, man kan gøre som min-

dre advokatfirma, er at tro, at loven ikke er relevant for en selv, påpeger han.

“Hvis man er et lille advokatfirma på et par personer og siger: ‘Vi har ikke nogen sager med russiske oligarker og store pengestrømme fra udlandet – så har man ikke forstået, hvad loven går ud på. Jeg vil tro, at der godt kunne findes hvidvasksager i et lille advokatfirma. Det kunne være en klient, som er en mindre virksomhed, der pludse-

“Man bliver nødt til at hente hjælp på en eller anden måde.”

lig tjener eller bruger penge, som om de havde tyve ansatte og ikke fem ansatte. Man bør være på vagt, så snart der er noget, man ikke er vant til, eller hvis man får klienter, som ikke passer ind i et sædvanligt mønster.”

Det gælder ifølge Christian Bruselius Beck om at acceptere, at det her sker og ikke bare skubbe det fra sig.

“Man skal heller ikke lade sig forblænde af, at nu er man heldig, fordi der kommer en klient ind, der bare er lidt ekstra sager og penge i. Man skal også tænke over klientens virksomhedsprofil sammenholdt med forventningerne til en sådan virksomheds transaktioner. Derudover skal man have styr på sine risici og styringen af dem.”

Christian Bruselius Beck understreger, at alle typer af advokatfirmaer, der er omfattet af hvidvaskreglerne, skal være vågne:

“Det her stopper jo ikke. Hvis vi skal holde trit med de kriminelle, skal vi hele tiden holde os opdaterede og dygtigt implementere og bruge de nye regler fra EU,

fra myndighederne og fra tilsynet, som hjælper os til at skabe det bedste forsvar mod at blive misbrugt. Det gælder uanset størrelsen af advokatfirmaet. Så det værste, man kan gøre, er at resignere. Vi er alle – store som små – nødt til at følge med.” ♦

JEG VAR KLAR TIL AT GÅ I ADVOKATFÆNGSEL FOR FIRMAET

I en lille advokatvirksomhed trækker det tænder ud, når de nye compliancereglere på hvidvaskområdet skal efterleves. Det fortæller advokat Lisbeth Darling Wegener, som har styringen af opgaven i Ret & Råds kontor i Slagelse og Næstved. Selvom det er en del af en større kæde, er det ikke muligt at drive fælles complianceprocesser. Hvert kontor og den enkelte advokat har ansvar for sit.

I den seneste tid har advokat Lisbeth Darling Wegener ofte hørt ældre advokatkolleger sige: ‘Det er godt, vi snart skal på pension. Vi gider ikke mere.’

Årsagen er ikke, at de er trætte af at hjælpe deres klienter, men at de er overvældede af de forskellige compliancereglere, hvis omfang er steget betydeligt de seneste år for at styrke bekæmpelsen af hvidvask. Som en af advokaterne hos Ret & Råd i Slagelse-Næstved er hun udpeget af sine kolleger til at være complianceansvarlig. Hun skal derfor sikre, at reglerne bliver overholdt.

“De kalder mig ‘Data Lisbeth’, fordi jeg som regel har godt styr på alle de advokatetiske regler, på GDPR og på compliance i det hele taget. Det er ret omstændigt, men vi prøver at tage ja-hatten på. Vi har jo ikke en complianceafdeling, som større firmaer har, og selvom vi samarbejder godt med de andre kontorer i kæden omkring rigtig mange ting, så står hvert enkelt kontor i kæden 100 procent selv for den del af det, der handler om kontorets politikker, procedurer og kontroller i forhold til overholdelse af hvidvasklovgivningen,” fortæller Lisbeth Darling Wegener.

På kontoret er de i alt 14 personer, herunder tre advokater og to fuldmægtige.

Klienterne omfatter både private og virksomheder, og udover familieretlige sager, som er et primært sagsområde, arbejder firmaet blandt andet med leje-

retlige sager, virksomhedsoverdragelser, bistand til selskaber, køb og salg af ejendomme mv., så hvidvaskkontrollen er absolut relevant. Kontoret har også flere samlektientbankonti.

Digitalt værktøj

“Jeg er jo ikke ekspert på hvidvaskområdet, men vi har altid gået med livrem og seler, og vi gør det så godt, vi overhovedet kan, og forsøger hele tiden at finde nye løsninger. Siden hvidvaskvej-

gennemgå manuelt for hver sag med selve risikovurderingen, og arbejdsgangene er blevet en hel del tungere med de nyeste regler.”

Det er primært de enkelte sekretærer og advokater, der bruger værktøjet i praksis på de enkelte sager, mens Lisbeth Darling Wegener fungerer som overordnet tovholder.

“Jeg får dagligt mange spørgsmål fra kollegerne, om hvad der skal uploades, hvor ofte og hvordan. Hvornår

ledningen fra 2022 har vi skærpet vores procedurer, og jeg har indført et digitalt værktøj, som hjælper os meget, og som har afløst tidligere manuelle processer. Men der er fortsat en del at

er de ID-oplysninger, vi har registreret én gang, blevet for gamle, hvornår skal de slettes, og hvornår skal de indhentes igen. Foruden undervisning af advokater og medarbejdere i reg-

Læs meget mere om hvidvaskprocedurer og reglerne i Advokatsamfundets seneste hvidvaskvejledning

Du kan også lytte til Advokatsamfundets podcastserie ‘Frontlinjen mod hvidvask’.

Læs også de faglige artikler fra tilsynet om hvidvask og i serien ‘De sorte penge’.

Find artiklerne på advokatsamfundets hjemmeside advokatsamfundet.dk og på advokaten.dk

Har du yderligere spørgsmål eller brug for råd til compliance og håndtering af hvidvaskreglerne, er du også altid velkommen til at kontakte Advokatsamfundets hvidvasktilsyn.

lerne på hvidvaskområdet, der årligt skal følges op af et internt kursus, er der internt mange drøftelser dagligt, fordi de jo alle er bekendt med ansvaret, hvis ikke de gør det rigtigt, for så er det advokaten, ansvaret hviler på og som får bøden. Så spørger de hellere én gang for meget end for lidt, for alle vil jo bare rigtig gerne undgå, at der går noget galt.”

Klienter forstår

Det er ikke ligetil med hvidvaskreglerne – særligt ikke for et mindre firma, hvor der er få om at generere omsætning, mener Lisbeth Darling Wegener. Fra 1. januar i år kom der nye administrative opgaver med kravene om kundekendskabsprocedurer og aflevering af ID-oplysninger til bankerne, når samleklientbankkontoen benyttes.

“Jeg forventer i hvert fald selv to til fire timers ekstra arbejde hver måned på hvidvaskområdet, og dertil skal lægges den tid, hver enkel sagsbehandler bruger på hver sag for at sikre overholdelse af kundekendskabsprocedurerne,” siger hun.

Kontoret i Slagelse har endnu ikke oplevet at skulle underrette Hvidvasksekretariatet, og de fleste klienter afleverer gerne deres ID-oplysninger uden at kny.

“De er efterhånden vant til at aflevere oplysninger til rådgivere, og når en klient stiller spørgsmål til det, så kan vi jo forklare, at kravene er stillet udefra, og at vi ikke selv kan ændre på reglerne. Så det er i sig selv ikke noget problem. Men det kræver jo hver gang, at vi bruger tid på at indhente oplysningerne og forklare om det. Ligesom vi bruger tid på, at vi mindst én gang dagligt skal tjekke for indbetaling af betroede midler på samleklientkontoen og hver gang tilføje klienten og tilknytte ID-oplysninger til brug for bankens opfyldelse af hvidvasklovgivningen – også i sager, der ikke i øvrigt er omfattet af hvidvasklovgivningen.”

Fjernet kontonummer

Udover at anbefale brug af digitale værktøjer og sagsbehandlingssystemer, at opdatere dem jævnligt samt at udpege en tovholder på processerne har Lisbeth Darling Wegener et tip til andre advokatfirmaer, som har lettet byrden en smule.

“Vi har fjernet vores kontonummer fra vores hjemmeside og mailsignatur samt alle offentlige steder, og derfor skal klienterne og samarbejdspartnere nu ringe til os for at få det korrekte kontonummer, som de skal overføre penge til – særligt i dødsbosager, som har separate kontonumre. Det giver en bedre kontrol over indbetalinger og minimerer utilsigtede overførsler,” forklarer hun og tilføjer:

“Jeg har gransket de etiske regler og alle vejledninger, og der er intet, der tyder på, at vi ikke må gøre det.”

“Vi har fjernet vores kontonummer fra vores hjemmeside.”

Alligevel mener hun, at hvidvaskreglerne på nogle områder bør justeres.

“Hvidvaskreglerne aktiveres selv ved små beløb til retsafgifter, tinglysningsafgifter og gebyrer i offentlige sammenhænge. Som minimum kunne man indføre beløbsgrænser. 187,50 kroner til Statstidende udgør eksempelvis ikke en reel risiko for hvidvask.”

Taget en for holdet

Kontoret har desuden oplevet en del tekniske udfordringer fra bankernes side, som har betydet, at hun ikke kunne dokumentere compliance i dagene efter nytår, da ID-oplysningerne ikke kunne registreres korrekt på betalinger. Der var også uklarhed omkring reglerne i forbindelse med jul og nytår, indtil der kom en afklaring i dagene op til juleferien. Det var derfor vanskeligt at undervise og forberede

medarbejderne på de nye regler og arbejdsgange i firmaet.

“Der stod jo, at det skulle ske uden ’ugrundet ophold’, og det vil jo sige, at hvis der kommer noget fredag eftermiddag, så skulle jeg senest lørdag indberette til banken. Men hvad så, når vi har ferielukket? I julen havde vi lukket flere dage, og derfor endte jeg dér, hvor jeg sagde, at jeg var parat til at tage en for holdet. Jeg går i advokatfængsel, hvis de virkelig mener, at jeg skal møde op hver morgen og i banken registrere ID på betalinger fra klienter, der har overført 187,50 kr. Det kommer ikke til at ske. For ellers bliver det for tungt. Heldigvis kom der så lige inden jul en præcisering fra Justitsministeriet om, at det skulle vi selvfølgelig ikke.”

Men det er blevet en del af hverdagen, der fylder meget. Også for meget, mener hun.

“Jeg er blevet påtvunget at lære noget, jeg egentlig ikke er specialiseret i, men er blevet tvunget til at være specialiseret i. Vi har så en størrelse, hvor vi trods alt

har kunnet vælge en af os, og vi hjælper hinanden. Hvidvask er jo bare en lille del af det. Men vi bruger mere og mere tid på compliance. Jeg vil da hellere bruge tid på advokatarbejde og på at hjælpe mine klienter og gøre det, jeg er bedst til.”

Lisbeth Darling Wegener mener, at advokater og Advokatsamfundet skal gøre mere ud af at fortælle om verden, hvorfor klienter skal vælge advokater, når de søger juridisk rådgivning i stedet for andre juridiske rådgivere, som ikke er omfattet af samme regler.

“Er vi gode nok til at fortælle, hvorfor man skal vælge os og ikke alle dem, som ikke har en tvungen ansvarsforsikring? Alle dem, der ikke er pålagt at overholde de her regler. Er vi gode nok til at sælge vores varer, så klienter ved og forstår, hvad det er for en rådgivningspakke, de får for pengene? Det skal vi altså blive endnu bedre til.” ♦

ADVOKATER ER I FØRSTE LINJE I DET HER SAMFUNDSANSVAR

Rikke-Louise Ørum Petersen spiller som en del af topledelsen i EU's nye hvidvaskmyndighed, AMLA, en central rolle i at styrke bekæmpelsen af hvidvask på tværs af EU. Her kan advokater gøre en forskel, og derfor opfordrer hun til, at de i endnu højere grad tager ansvaret på sig.

18

Arbejd med og ikke imod hvidvaskreglerne. Sådan lyder Rikke-Louise Ørum Petersens bedste råd og ønske til advokaterne. Hun er tidligere vicedirektør i Finanstilsynet og er nu en af de i alt fem *executive board members*, som udgør den øverste ledelse i EU's hvidvaskmyndighed, AMLA (Anti-Money Laundering Authority). Hun har forståelse for, hvorfor nogle advokater kan føle, at en tsunami af nye EU-regler og bureaukrati rammer dem på hvidvaskområdet.

“Der er stor usikkerhed i øjeblikket. Hvad betyder det her egentlig, hvor meget rammer det mig, hvor meget rammer det min branche, og risikerer jeg nu, at de lægger 47 nye krav ovenpå. Den usikkerhed er med til at hvirvle støvet op og sætte sig i en form for bekymring,” siger Rikke-Louise Ørum Petersen.

Men hun mener, at man skal passe på med at blæse det større op, end det er:

“Det er jo ikke en ny ting, at advokater er omfattet af hvidvaskreglerne.

Reguleringen bliver skærpet nogle steder og får en mere bindende karakter, fordi det er en forordning i stedet for et direktiv. Så føler man sig måske også endnu mere forpligtet, men det var man jo også før. Tidligere havde man på nogle områder måske også en lidt for lempelig forståelse eller måske et større spillerum nationalt, som man så ikke får fremadrettet.”

Hun håber, at der vil ske en gradvis ændring i opfattelsen af hvidvaskforpligtelserne.

“Jeg er klar over, at det måske er lige vel meget at bede advokaterne om at omfavne dem, men måske alligevel lidt. Jeg synes stadigvæk, at der er en lille tendens til, at man arbejder lidt mere mod, end man arbejder med hvidvaskreglerne. Hvidvaskindsatsen er mere end en byrde – brug den aktivt. Jeg er med på, at der er tale om en complianceopgave, som koster noget, men den kan også give værdi,” siger Rikke-Louise Ørum Petersen.

Står i første linje

For hende består værdien i, at advokaterne i højere grad også betragter hvidvaskbekæmpelse som et samfundsansvar.

“I nogle segmenter kunne jeg godt tænke mig, at man i lidt højere grad ser det som positivt, at her kan man bidrage med noget. Her kan man faktisk være med til at sikre, at *Den sorte svane* ikke sker igen, eller at der eksempelvis ikke er problemer med sort arbejde i byggebranchen – eller beskytte sig selv imod, at man pludselig bliver involveret i et mærkeligt setup, som i virkeligheden viser sig at være avanceret, digital svindel, som er et kæmpe problem.”

Advokater er ifølge Rikke-Louise Ørum Petersen vigtigere end nogensinde før i bekæmpelsen af hvidvask. Det begrundes hun med, at det er sværere at få profitten for kriminalitet ind i den almindelige økonomi, fordi man har stillet større krav til en række forskellige andre aktører. Derfor er det ofte nødvendigt for de kriminelle at

opbygge avancerede systemer på tværs af landegrænser for at sløre kriminaliteten. Typisk har de også brug for at lave nogle forskellige ejer- og selskabsstrukturer til at sløre billedet, og her risikerer advokaterne at blive misbrugt. Hun understreger, at advokater på ingen måde skal agere politi:

“Man skal ikke efterforske som advokat, men advokater står altså i første linje og skal påtage sig det samfundsansvar, der ligger i at være opmærksom i forhold til at identificere, når noget ser mistænkeligt ud.”

Hun siger, at vi alle sammen kan blive snydt, men er samtidig overbevist om, at advokater har en god fornemmelse for, når noget lugter:

“Man skal selvfølgelig overholde sin tavshedspligt som advokat, men har man sager omfattet af hvidvaskreglerne, og ser man noget mistænkeligt, så stopper tavshedspligten. Så bliver man nødt til at underrette til Hvidvasksekretariatet. Advokathvervet

handler meget om tillid, og tillid går begge veje. Men man skal heller ikke være naiv og tænke, at det er der nok nogle andre, der håndterer.”

Forskellig praksis giver huller

1. juni 2025 havde Rikke-Louise Ørum Petersen første arbejdsdag i AMLA,

“Hvidvaskindsatsen er mere end en byrde – brug den aktivt.”

som blev etableret med EU's seneste hvidvaskpakke. Den store ændring med hvidvaskpakken er ifølge hende, at man går fra et direktiv, som EU-landene selv skal implementere, til en forordning, hvor reglerne gælder direkte og er ens for alle lande.

En fælles forståelse af reglerne er afgørende for at kunne dæmme endnu mere op for hvidvask, mener hun:

“En af svaghederne i Europa er, at landene har grebet reglerne lidt forskelligt an. Er der noget, de kriminelle er gode til, så er det at udnytte de svagheder eller huller, der kan være, fordi man måske et sted har slækket lidt eller har ment, at en mindre foranstaltning var nok,” siger hun.

I løbet af 2026 begynder AMLA at sende standarder og vejledninger i høring, og så kan man blive en del klogere på, hvad der er på vej.

“Jeg tror, at usikkerheden og bekymringen vil falde i takt med, at vi kan dele, hvad vi fastsætter. I

den sammenhæng vil jeg også opfordre til, at man afgiver høringssvar, men gør det med en forståelse af, at hverken I eller vi i AMLA kan ændre på forordningen. Vi oplever tit, at en del af den frustration og kritik, der kommer, omhandler regler, som er klare og faste, og hvor vi ikke har noget manøvrum.” ♦

19

HVIDVASK-EKSPERTERNES BEDSTE RÅD TIL ADVOKATER

Vær djævlens advokat

Foto: PR

Erkam Ok, national ekspert i EU-Kommissionens hvidvaskenhed:

“Advokater har en speciel status i samfundet, og man skal ikke undervurdere, at kriminelle forsøger at misbruge den status til hvidvask – også uden at advokaterne selv er klar over det. Mit klart bedste råd til advokaterne er derfor, at man skal forsøge at være djævlens advokat over for sig selv og sin forretning. Stil de kritiske spørgsmål: Hvordan kan jeg blive misbrugt, hvad er mine svagheder, og hvilke risici indeholder min forretningsmodel?”

På den måde kan man ifølge ham identificere og vurdere risici forbundet med klienter, ydelser og transaktioner. “Næste skridt er så at indføre nogle faste politikker, forretningsgange og kontroller, som styrer og minimerer risiciene. Det betyder blandt andet løbende at overvåge klienternes transaktionsmønstre og være opmærksom på mistænkelige forhold. Hvis ikke man kan afkræfte en mistanke, skal Hvidsekretariatet underrettes.”

Erkam Ok har mange års erfaring fra anti-hvidvaskorganisationen FATF og er i dag også en del af EU-Kommissionens FATF-delegation. Danmark var i 2017 tæt på at ende på den såkaldte grå liste på grund af svagheder på det danske tilsynsområde på tværs af sektorer. I 2027 skal Danmark evalueres igen.

“Jeg tror, at man som advokat ikke skal undervurdere, hvor stor en øvelse Danmark skal igennem. FATF er for mange et fjernt begreb. De har nogle standarder et eller andet sted. Det er ikke så vigtigt for mig, tænker man måske. Men det bliver vigtigt, fordi konsekvenserne ved ikke at leve op til standarderne kan være alvorlige. Det kan for advokatbranchen blandt andet betyde skrappe krav og et øget tilsynstryk.” ♦

Opdrag din klient

Foto: Lars Horn/Baghuset

Lars Krull, seniorrådgiver fra Aalborg Universitet:

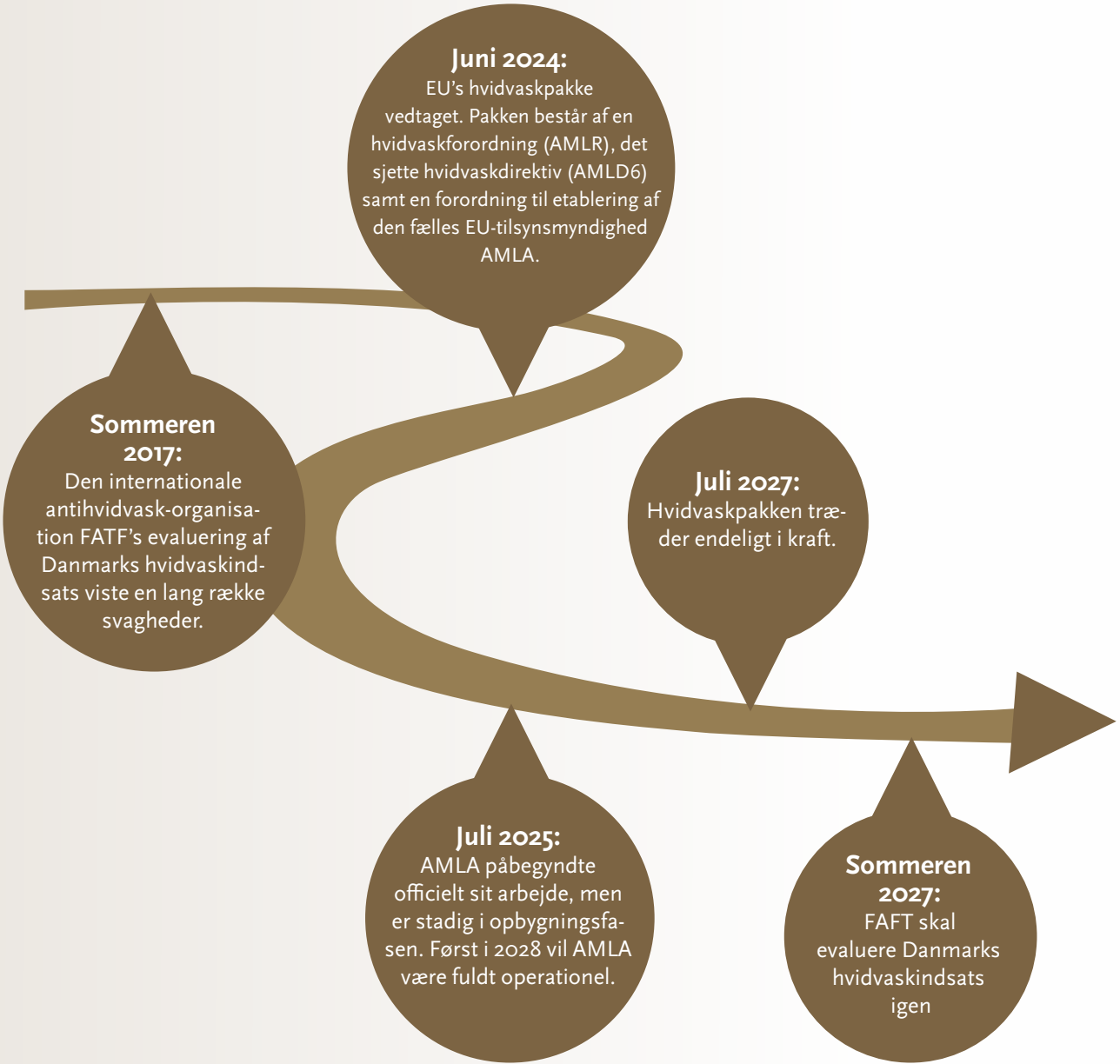
“Det kan ødelægge tiltroen til en hel branche, hvis advokater på den ene eller anden måde er involveret i hvidvask. I *Den sorte svane* så vi dygtige advokater agere i en gråzone, og det har på urimelig vis kastet en skygge over en branche, som ellers gør sig umage,” siger Lars Krull.

Han mener ikke, at advokater skal opfatte klientrelationen som en relation, hvor man godt kan have en eksakt viden, en måskeviden og en burdeviden i forhold til hvidvask. Advokater, der kender til grænsetilfældene, bør i stedet ifølge ham gå aktivt ind i rådgivnings- og opdragelsesrollen.

“Advokater er netop vigtige i forhold til hvidvaskbekæmpelse, fordi de kender deres klienter, og jeg er sikker på, at de har vældig godt styr på, hvor deres klienter står på det etiske kompas. Advokater skal huske på, at det ikke kun er i forhold til det dokumenterbare, at de kan gøre en forskel. Advokater skal kende deres klienter ud fra en helhedsbetragtning og reagere, når de ser advarselslamper.”

Lars Krull opfordrer advokater til at bruge kræfter på at forebygge. Hans råd til branchen handler ikke om, at advokater skal rydde ud i deres klienter:

“Jeg vil allerhelst, at advokater tager en snak med de klienter, som befinder sig i gråzonen. Hvor nogle måske i dag ville sige, at det vil jeg ikke høre om, så skal de sige, at det skal klienten stoppe med, hvis forretningsrelationen skal fortsætte. Det er lidt ligesom med børn. Hvis vi har umulige unger, så kører vi dem jo ikke ned i mosen. Så opdrager vi jo på dem. Sådan, mener jeg, at vi kommer frem ved fælles god hjælp.” ♦

AMLA

AMLA (Anti-Money Laundering Authority) er en tilsynsmyndighed, som er en del af EU's hvidvaskpakke. Pakken indeholder blandt andet også det sjette hvidvaskdirektiv samt en ny forordning, som træder endeligt i kraft 10. juli 2027.

AMLA, som har hovedsæde i Frankfurt, påbegyndte sit arbejde i midten af 2025, men er stadig i opbygningsfasen. Ved udgangen af 2025 var der lidt over 100 ansatte på lønningslisten, men når AMLA er fuldt operationel i 2028, vil det tal være steget til over 430.

AMLA skal føre direkte tilsyn med 40 højrisikofyldte finansielle institutioner, men får også en central rolle i at fastsætte fælles standarder og koordinere tilsynspraksis på tværs af EU's medlemsstater.

Omfavn ansvaret

Foto: Connie Westergaard/NSK

Erik Modin, chef for Hvidvasksekretariatet:

“Advokater er meget vigtigere, end de tror. Vi forestiller os nok ofte, at hvidvaskbekæmpelse kræver indsigt i pengestrømme, som bankerne har. Men advokater har jo et særligt indblik i klienten. De forstår deres klient og mennesket bag kundeforholdet på

en anden måde, end hvis man er revisor, bankrådgiver eller en myndighedsperson. Det giver helt andre muligheder for at komme med centrale puslespilsbrikker til det billede, vi har brug for at tegne.”

Hovedkernen i Hvidvasksekretariatets arbejde er at modtage underretninger fra de underretningspligtige, analysere dem og videreformidle dem til den rette myndighed. Erik Modins opfordring til advokater er klar – omfavn ansvaret:

“Nu flytter vi os jo i en retning, hvor advokater påtager sig mere og mere af det fælles ansvar. Hvis det bliver så besværligt for de kriminelle at være i dialog med et advokatkontor, en bank og en ejendomsmægler, så betyder det noget i sidste ende. Hvis der så samtidig bliver underrettet på dem, der alligevel lykkes med hvidvask, så har vi nogle muligheder for at få politiet og andre til at arbejde med de rigtige,” siger Erik Modin.

Hvis han selv var advokat på et mindre advokatkontor, så ville han få styr på det helt basale og sige: Lad os få bragt byrden ned til et minimum ved læse relevante vejledninger, få lavet en procedure, så vi ved, hvad vi skal gøre, og lad os få oprettet os i GoAML, som er det it-system, underretningspligtige skal bruge til at underrette igennem.

“Det er ikke så stor en byrde, som man måske forestiller sig. Det kræver måske en dags arbejde.” ♦

FATF

FATF (Financial Action Task Force) er en international anti-hvidvaskorganisation. Bag FATF står en sammenslutning af lande som har indvilliget i, at uafhængige assessorer understøttet af FATF's sekretariat evaluerer deres indsats mod hvidvask og terrorfinansiering. FATF har en lang række standarder, som landene skal efterleve og bliver evalueret op imod.

Lær af de andres fejl

Foto: Niels Ahlmann Olesen/Ritzau Scanpix

Jesper Berg, seniorrådgiver hos Rud Pedersen og tidligere direktør i Finanstilsynet:

“Når man reagerer på, at hvidvaskkravene er besværlige, så er det forståeligt. Det er smadderbesværligt, og det er en stor byrde med ekstra omkostninger, der generer klienterne, men det skal tages alvorligt. Det er en forpligtelse, man har over for sit erhverv og over for samfundet.”

Jesper Berg mener, at udfordringen er at få forankret forståelsen for vigtigheden ude i de lokale advokatkontorer:

“Den største udfordring i advokatbranchen er en utilstrækkelig forståelse af, hvad man skal gøre på det individuelle plan, og af, hvad konsekvenserne er, hvis man ikke gør det.”

Advokaterne bør ifølge ham være meget bevidste om den proces, bankerne har været igennem:

“De skal lære ikke at tage det afslappet og i stedet acceptere de regler, der er. Lær af de andres fejl og undgå, at de først selv skal gå igennem helvede og opleve, hvad bankerne har oplevet. Hvis du ikke er compliant, så er du ikke alene færdig som forretning, men du risikerer også, at de krav, der bliver stillet til din branche, bliver løftet, fordi du har begået fejl.”

Jesper Berg var med til selve “eksaminationen” i 2017, hvor den internationale anti-hvidvaskorganisation FATF var ved at sende Danmark på den grå liste. FATF skal evaluere Danmarks samlede hvidvaskindsats igen i 2027.

“Det må bare ikke ske igen. Vi var ekstremt tæt på at komme på den grå liste. Som advokat skal man huske på, at der ikke vil være stor kærlighed til en, hvis advokatstandens manglende overholdelse af hvidvaskreglerne skulle være med til at sende Danmark på den grå liste. Det er ekstremt vigtigt, at man lever op til de her regler – ikke alene for advokaterne kollektivt, men også for Danmark som helhed. Det besvær, man vil få med at udføre banktransaktioner, hvis man kommer på den grå liste, er ikke for børn.” ♦

LÅN VALENCIA

TIL FAGLIGE ARRANGEMENTER

Dreyers Fond stiller den historiske dansesal på Vesterbrogade 32 til rådighed for arrangementer, der samler mennesker, styrker vidensdeling og debat og bidrager til udviklingen af arkitekt- og advokatbranchen.

Ansøg på dreyersfond.dk

Advokatens dagbog

DER MÅ GODT VÆRE TÆT LØB I EN RETSSAG

Paw Fruerlund, advokat hos Poul Schmith/Kammeradvokaten, har haft en hektisk start på året. Firmaet åbnede kontor i Grønland i samme uge, som krisen i forhold til USA nåede et hidtidigt højdepunkt. Ugen efter skulle en alvorlig civil sag begynde ved retten i Aarhus. En sag om en mand, der afgik ved døden, efter politiet skød ham i nødværge.

Uge 4 og 5, 2026

PAW FRUERLUND

Paw Fruerlund (H) er uddannet advokat i 2013 og jurist fra Syddansk Universitet i 2010. Siden 2010 har han beskæftiget sig med tvistløsning og advokatundersøgelser hos Poul Schmith/Kammeradvokaten. Han har været involveret i mange højprofilerede og principielle sager i Danmark, ofte som advokat for stat og myndigheder. Herudover har han undervist som ekstern universitetslektor i tvistløsning og fungerer som voldgiftsdommer.

Fortalt til Isabel Fluxá Rosado · Foto: Jeppe Carlsen samt privat

► **DET MESTE AF JANUAR HAR JEG VÆRET VOLDSGIFTSDOMMER** i en sag, som jeg desværre ikke kan sige en eneste linje om. Men i dag mandag den 19. januar går turen til Grønland, for i denne uge starter vi officielt kontoret op i Nuuk. Jeg har været der mange gange, siden jeg i 2020 overtog Hagel-Sørensens ansvar for sager for grønlandske myndigheder, og vores engagement er kun blevet større. Vi har for eksempel en sag om fiskerilicenser, og vi har flere sager om minedrift og uranudvinding af sjældne jordarter. Derfor giver det også mening, at vi er mere til stede. Minesagen handler i bund og grund om, til hvem og hvordan der skal gives tilladelse til udvinding og særligt, om der må udvindes uran. Grønlænderne er meget beskyttende overfor naturen, og de er forståeligt nok bekymrede for både naturen ved udvinding og selve det her dual use- produkt, som både kan bruges til noget rigtig godt og til noget frygtelig skidt, for eksempel atomvåben. Det fylder meget, og det betyder selvfølgelig meget, at de selv bestemmer over deres undergrund.

Jeg vågner klokken 06.45. Det er den tredje alarm, jeg har sat for mig selv. Jeg sætter altid en horde af alarmer. Jeg hader den del af dagen. Jeg går først ind og vækker min søn. Han har sværest ved at komme op og er groggy. Så min datter. Det går let. De ligner ikke hinanden så meget, men de har et fedt sammenhold. Noget, der kun blev meget stærkere, efter jeg blev skilt.

► **MORGENEN ER TÆTPAKKET.** Jeg skal være i lufthavnen omkring klokken 08.00. Inden da skal børnene i skole. Vi når det, og jeg når lufthavnen. Indtjek af bagage. Så op til gaten.

Flyet går præcis, som det skal. Personalet er som sædvanligt fantastisk rare. Jeg ankommer til Nuuk. Slår flight-mode fra. De ubesvarede opkald begynder at pinge ind. Et fra mine børns mor.... Også en sms. Vores datters madkasse mangler.... *Shit...* Jeg har godt nok sagt, at hun skul-

le lægge den i tasken... men det gjorde hun allerede i går aften, hvorefter jeg lagde den i køleskabet. Skyldfølelsen er til at tage og føle på, men min ekskone har løst problemet og griner bare af mig og vores datter. Hun er fantastisk.

► **SÅ GÅR TUREN VIDERE TIL VORES NYE KONTOR I NUUK**, hvor jeg bliver mødt af min kollega og team-fælle August, som har taget hele familien med for at åbne kontoret. Nogle af vores vanvittigt dygtige kolleger har sørget for, at alt er at finde. Indretning og udstyr er som på vores kontorer i København og Aarhus. Igen bliver jeg imponeret over, hvad de har udrettet på kort tid og sender dem en mail med tak.

Tirsdagen starter med et møde over Skype med en klient, som har en hastesag. Derefter kører en møderække med blandt andre retschefen hos Rigsombudsmanden i Grønland, som jeg kun kort før har haft fornøjelsen af. Det er enormt spændende, og hans energi er smittende. Vi snakker om alt fra militærtjeneste, jurastudiet i Grønland til kunst – som jeg har stor interesse for – og over i sagsbehandling. Dagen slutter relativt sent men hyggeligt i selskab med gode kolleger.

► **ONSDAG ER DAGEN FOR VORES ÅBNINGS-RECEPTION.** Jeg bruger formiddagen på at gennemgå nogle spørgsmål om minelovgivning. Jeg hører i baggrunden talen fra Trump i Davos. Mandens evne til at være frigjort fra et behov for sandhed er imponerende. Så kommer han til det, der handler om Grønland. På samme tid, som han afblæser risikoen for en invasion, kommer han med den ene provokerende og absurde påstand efter den anden. Det er svært at sige noget pænt om ham.

Klokken 12 banker det på, og der ankommer en hel del mad og drikke. Lammetartar, rensdyr og laks. Klokken 15 begynder det heldigvis at strømme ind med mennesker, som både er hyggelige og snakkesalige. Der bliver snakket

om alt fra jagt over isen, manglen på boliger og så en del også om Trump og hans tale i dag. Fraværet af ros i den forbindelse er slående. Men samtidig bliver det taget i en vær-

dig ro, særligt provokationernes natur taget i betragtning. En departementschef tager ordet i løbet af receptionen. Han og ministeren har taget en gave med. Det viser sig at være en stor sten. Han forklarer grundigt om sammensætningen af stenen. Til sidst fortæller han om det sidste mineral, den indeholder, steenstrupin. Et mineral, der findes ved Narsaq i Sydgrønland. Det er lige nøjagtig det mineral, som en stor voldgiftssag, vi lige har vundet, handler om. Et af grundstofferne i steenstrupin er nemlig uran! Et grundstof, som der er forbud mod at udvinde. Men geologerne har gennemgået stenen, og den holder sig under grænseværdierne, så den må vi have stående. Jeg synes, at det er den perfekte gave.

Inden aftenen slutter, er der så en udmelding om, at Trump og Rutte skulle have nået en “framework”-aftale. Som både skulle handle om ret til områder, mineraler osv. Udmeldingen virker helt aparte og igen voldsomt provokerende for alle, jeg taler med.

Torsdagen går igen med møder med forskellige klienter. Det ene møde tager det andet og det ene skrift ligeså efter det andet. Det er aftenen, der er spændende. Jeg er inviteret til middag hos et vennepar, jeg sætter stor pris på. Vi får det lækreste lam, jeg har smagt. Til maden serveres champagne, hvilket er overraskende for mig, men det passer godt.

► **FREDAG ER JEG LIDT RAMT EFTER I GÅR.** Dagen starter klokken 06 grønlandsk tid med teamsmøde med kalibrering af medarbejderevaluering. Det varer adskillige timer. Derefter får jeg hapsat noget morgenmad i

Nuuk Center. Lidt æg, bacon og pølser. Det virker på alle måder rigtigt i dag. Og kaffe.

Så går møderækken i gang. Dagen er fuldt bestykket med seks møder fem forskellige steder.

Aftenen slutter af med, at jeg er med August, hans kone og to sønner ude at spise på en thai-restaurant. Det er helt utroligt hyggeligt, selvom de to fantastisk søde drenge gør mit afsavn efter mine egne børn noget mere råt.

Lørdag kommer jeg lidt sent op. Trisser ned på en restaurant, der serverer brunch.

► **JEG ØVER MIG I AT SIDDE ALENE** på restauranten og bare være. Det er sådan et udviklingsmål, jeg har fået af min coach. Hun er psykolog og insisterer på, at det er en udfordring, jeg skal arbejde med. At jeg ikke er så god til bare at være og være alene i mit eget selskab.

Jeg har haft forskellige coaches, siden jeg startede på partneruddannelsesprogrammet i firmaet. Dengang var det obligatorisk. Nu gør jeg det, fordi det giver mig noget.

Da jeg pligtskyldigt har siddet en del tid, er det tid til at komme videre. Jeg går tilbage til lejligheden og forbereder en hovedforhandling.

En af mine gode venner samler mig op henad eftermiddagen. Vi skal opleve kulturnatten i Nuuk. Aftenen slutter med at pakke taske i mørke i lejligheden, da strømmen er gået i hele Nuuk. Min telefon er næsten løbet tør for strøm.

Om søndagen er strømmen heldigvis kommet tilbage, og dagen går med hjemtransport til København.

Så bliver mit fly aflyst. Mig op at hente min bagage igen. Ud foran igen til skranken. De forsøger at ombooke os til et Icelandair-fly. Efter en halv time lykkes det, og vi tjekker ind igen. Da jeg har fået bagage og er kommet hjem, er klokken omkring 23.00.

Jeg er en smule træt dagen efter, hvor jeg skal nå et tog til Aarhus. Jeg står op klokken 05 grønlandsk tid, som jeg lige nåede at omvende mig til. Jeg skal holde møder i Aarhus angående den retssag, jeg skal hovedforhandle tirsdag og onsdag. Sagen handler om en stærkt stofpåvirket og truende person, som blev skudt af politiet i 2020, og om det var absolut nødvendigt at anvende pistol. Det mener jeg helt oprigtigt, at det var.

► **DER ER MANGE HENSYN AT TAGE I SAGEN.**

Hensynet til de betjente, som helt åbenbart er enormt påvirkede af det, de har været nødt til at gøre, og den fare, de har befundet sig i. Samtidig er der et hensyn til de efterladte forældre til den afdøde, som har lidt det værste tab, en forælder nogensinde kan lide. Og så er der hensynet til sagen og til retten. At sagen bliver belyst korrekt og relevant. Det er en balance og en udfordring, og samtidig noget, som jeg fagligt synes, er utroligt spændende. Sagen handler om menneskerettigheder, som jeg har beskæftiget mig meget med.

Vi bruger altid en del tid på forberedelse af retssager. Jeg leder et team med 26 stærke partnere, advokater og fuldmægtige, og vi er grundige. Vi kører alting igennem, bygger sagen op, overvejer mulige udfald og har for eksempel rollespil på vidneafhøringer. Det er altid spændende med større principielle sager med noget på spil, og der må gerne være tæt løb. Der er en del af mine kolleger, som jeg har enorm respekt for som modpart. Deres perspektiver er altid interessante og velovervejede. Det er fedt at have sager mod dem. I mange af vores komplekse retssager for staten om menneskerettigheder er modparten omfattet af fri proces. Der er der en del af vores modparter, som får meget lidt for deres arbejdstid, og det aftvinger respekt, når de alligevel bruger den fornødne tid til det.

En sag fanger mig mere, hvis den ikke kun handler om penge. Det er fint nok, når de gør. Men de sager, hvor jeg

kan nørde helt i bund med et emne og tale med fagfolk, dem brænder jeg for. For eksempel det her mineral steenstrupin, hvad betyder det, når du knuser det og får uran ud, og kan du tage noget ud, uden at det bliver farligt. Jeg har for nylig også brugt en del tid på at forstå, hvordan vandafledning foregår gennem brøndsystemer. Det der med at kunne dykke ned i det og arbejde med, hvordan det her skal forklares, fortælles og beskrives, og hvordan man arbejder med juraen – det er så spændende.

Aftenen slutter på hotelværelset med en ekstrakt og en kop kaffe.

Tirsdag den 27. januar er det tid til hovedforhandlingens første dag. Det er min modparts prøvesag for at opnå “et halvt L”. Dagen starter med forelæggelse. Det synes jeg egentlig, han gør rigtigt fint. Jeg har meget lidt at supplere med, og tingene foregår på en god måde. Morgenens starter ret hårdt med en video af noget af forløbet, og uanset hvad man synes om sagen, så er det en hård ting at se på.

Så fortsætter vi med vidneforklaringerne. Der er en hel del vidner i sagen. To her på denne første dag. For mig bliver det en illustration af, hvor svært det er med vidnebeviser. Folks hukommelse bliver helt åbenbart ændret med tiden. Efterrationaliseringer og andres oplevelser spiller ind. Det gør det også her, hvor et af modpartens vidner ændrer opfattelse 180 grader i forhold til, hvad han lige har forklaret, at han har oplevet, efter jeg foreholder ham en tidligere forklaring. Det er helt naturligt, men viser også, hvilken svær opgave dommere har på daglig basis.

Efter hovedforhandlingen går turen tilbage på kontoret, hvor jeg hygger mig med ekstrakten igen, indtil jeg smut-

ter ned og får en burger. Det er vel også en slags motion. Så tilbage til hotellet med ekstrakt og kaffe.

► ONSDAGEN STARTER MEGET ROLIGT.

Modparten har frafaldet et af sine vidner, så dagen begynder først 09.25. Jeg har tre vidner. Betjente, der alle var involveret på dagen. Jeg udspørger dem ret længe, og det er tydeligt, at det tærer på dem. Men de er samtidig meget oprigtige og fortæller, hvad de har oplevet. Det er helt åbenbart, at oplevelsen den dag nok har været den værste i deres liv. De har løst en enormt svær opgave. De har sat livet på spil for os andre, og den ene har været nødt til at tage en anden mands liv. Jeg kan kun prøve at forestille mig, hvor svært det må være at skulle leve med.

Efter vidneforklaringerne går turen hjem til København.

Undervejs skriver jeg procedurebemærkninger. Jeg kan mærke, at det nok bliver lidt langt. Omtrent to timer, gætter jeg på. Dejligt for mit ego... stakkels dommere og modparter. Men det er *the name of the game*.

Torsdag skal jeg en tur ned til Østre. Jeg har taget bilen for at nå det hele. Jeg skal hente børn på vej hjem. Hovedforhandlingen går fint. Det er en ret overskuelig sag, som er relativt hurtigt overstået. Så kører jeg tilbage til kontoret og videre hen for at hente børn. Torsdag er lidt udfordrende, fordi begge går til håndbold, men ikke samme sted. Så det går op i logistik.

Da jeg træder ind på skolen, hvor min datter spiller, ser jeg en kollega, Louise, som har indrettet kontoret i Grønland. Så i stedet for at sidde og gennemgå mails og samle op på tidsregistrering (yndlingsbeskæftigelsen på linje med et søm gennem foden), så falder jeg i snak med hende og hendes datter, som hun altid taler om, men som jeg aldrig har mødt. Inden jeg får set mig om, er min datter tilbage og klar til at komme hjem. Det skal måske lige siges, at det ikke er, fordi jeg ikke vil se min datter spille, men forældre er forment adgang.... Måske af samme grund, som min søn i forrige uge sagde: "Far, vil du ikke lade være med at skuespilletræne"... Auch... men nok berettiget.

► FREDAG MORGEN STARTER MED AT AFLEVERE BØRN.

For en gangs skyld i fuldkommen ro og orden, og uden noget var blevet glemt. Dagen går med møder, indtil jeg haster ud ad døren klokken 14.30 for at hente børn. Begge to beder om legeaftaler, og jeg ender med at have fire børn med hjem til spisning og overnatning. Jeg ved ikke lige, hvad min tankerække var der.

Da vi kommer hjem, har jeg et enkelt teamsmøde om nogle nye sager, og så står den på aftensmad efterfulgt af en tur til Netto for at købe fredagsslik. Hjemme igen bliver der sat fredags-tam-tam på indtil håndboldkampen, som løber hen over skærmen, mens min søn stiller mig 7.654 spørgsmål om aaaaalt muligt. Noget, jeg efter sigende har udsat mine egne forældre for i sin tid, så det er nok bare karma.

Da kampen er vundet efter dygtige input fra stuen, står den på børstning af tænder og så et vedvarende pres på alle fire børn for at blive gelejdet i seng.

Så sætter jeg mig i sofaen og bilder mig ind, at jeg skal til at se noget, hvorefter jeg falder i søvn, indtil jeg går i seng. Noget, jeg altid har mobbet min mor for at gøre...

Weekenden forløber meget roligt. Der er sne og is over det hele, så fodbold er aflyst for min datter. Det gør mig ikke ked af det. I stedet tager vi en meget rolig dag. Endnu mere rolig efter jeg har fået afleveret de to ekstra børn, jeg fik samlet op i går.

Lørdag forsøger jeg altid at holde helt fri fra arbejde. Og det lykkes næsten altid. Jeg bliver til gengæld også nærmest barnligt fornærmet, hvis det ikke gør. I dag gjorde det.

Om søndagen nyder jeg en rolig morgen med begge børn, indtil min søn skal til håndboldkamp. Vi ankom-

mer lidt i sidste øjeblik til opvarmningen, men det går fint.

Kampen bliver vundet lige akkurat. Min søn er målmand og gør det ganske fint.

Herefter går turen hjem til tøjvask, aftensmad, putning og forberedelse af næste uges program. Det, der navnlig fylder, er proceduren, som skal leveres i skud-sagen på tirsdag. Det går der en del tid med, indtil Ole Lukøje kommer forbi med sand. ♦

DET SIGER KLIENTERNE:

"Der har igennem hele perioden været god, professionel og direkte sparringsmuligheder, ikke bare med juridisk og velformuleret snak, men også med et direkte syn på både sagen og klienten som en person."

"Jeg vil stærkt anbefale Bolund & Graabæk til enhver, der har brug for juridisk støtte, repræsentation og/eller sparring. Ikke bare på et professionelt basis, men hvis man har brug for at blive set og hørt for mere end 'bare endnu en sag', kan jeg ikke andet end at være glad for mit valg!"

Scan & Læs mere

ADVOKATFIRMAET

**BOLUND &
GRAABÆK**

Specialist i Forældreansvar

Henvis sager om samvær, bopæl og forældremyndighed til en tryk og faglig sikker havn.

Advokatfirmaet Bolund & Graabæk er et landsdækkende advokatfirma.

Vi arbejder eksklusivt med sager om samvær, bopæl og forældremyndighed.

Vi bistår uanset om sagen behandles hos Familieretshuset eller i Familieretten.

Vores advokater har mangeårig og indgående familieretlig erfaring, samt kender skilsmisssystemet indefra.

Vi sætter en ære i at være en tryk havn for vores klienter.

Skal vi bistå dine klienter med at sikre deres børn?

Nanna Bolund

Tanja Graabæk

Mød os, og læs om vores klients oplevelse af samarbejdet på vores webside.

www.advokatbg.dk

M&A ER MEGET MERE END JURA

Advokat Christina Rahbek mener, at den stigende regulatoriske kompleksitet for virksomheder i Danmark også aflejrer sig i M&A-advokaternes arbejde. Samtidig er der både juridiske og menneskelige udfordringer samt nye tendenser på tværs af landegrænser, når M&A-advokater følger en handel mellem virksomheder fra vugge til grav.

30

Mange kender måske den selvsikre karakter Harvey Specter fra den amerikanske tv-serie *Suits*. Som partner på et stort advokatkontor portrætteres han i et univers, hvor de store M&A-handler er gennemsyret af pres, penge og prestige. Selvom serien er en stærkt dramatiseret skildring af advokatbranchen i USA – og meget langt fra det danske advokatarbejde, har M&A-arbejdet også herhjemme et verdensgenkendeligt omdrejningspunkt: Advokaten bistår juridisk, når virksomheder fusionerer eller opkøber hinanden.

Men også i Danmark er arbejdet langt mere nuanceret, end det ofte fremstilles.

“Nogle kan måske få det indtryk, at M&A er lidt overfladisk, og det synes jeg faktisk er helt forkert. Det kan godt få sådan et champagnepræg, hvor man kun ser slutresultatet: En virksomhed er solgt, alle er glade, og der er mange penge involveret,” siger Christina Rahbek.

Hun er partner i Gorrisen Feder-spiel og har arbejdet med M&A siden 2010. For hende er M&A derfor meget mere end det billede, både kolleger og offentligheden nogle gange kan have af fagområdet.

“Noget af det særlige ved M&A-arbejde som advokat er, at man kommer i berøring med mange forskellige retsområder. Allerede som ung fuldmægtig får man en samlende rolle, hvor man skal samle trådene i en transaktion,” siger hun og uddyber:

“Det, der kan være allersjovest ved M&A, er faktisk, at man får lov til at være helt tæt på de strategiske beslutninger. Det er ikke bare paragraffer og dokumenter, man bliver også en del af nogle meget centrale valg for virksomhederne.”

For Christina Rahbek betyder det, at M&A-arbejdet ikke kan reduceres til et spørgsmål om jura alene. Når advokaten bliver en del af virksomhedernes strategiske beslutninger, følger

der et særligt ansvar med – både fagligt og menneskeligt. I forhandlingerne er ansvaret til stede på begge sider af bordet, men antager ofte en særlig karakter, når advokaten repræsenterer sælgersiden i en virksomhedshandel.

“Sommetider er det mennesker, der selv har startet virksomheden og lagt hele deres hjerte i den. For mig handler det derfor i høj grad om at gøre dem trygge i processen. Om at få dem til at forstå, hvad det vil sige at sælge en virksomhed: Hvilket ansvar de påtager sig, hvad de hæfter for, og hvad de egentlig skriver under på,” forklarer hun.

“Det kan være en meget overvældende proces, især hvis man ikke har prøvet det før. Derfor fylder det menneskelige arbejde næsten lige så meget som det juridiske.”

Kompleksiteten er i detaljen

Uanset om der er tale om en ejerledet virksomhed eller en stor koncern, er

31

der altid mennesker involveret – mennesker, der ifølge Christina Rahbek skal kunne stå på mål for de beslutninger, der træffes. Netop derfor ligger kompleksiteten i M&A-arbejdet ofte i detaljerne i overdragelsesaftalen, som kan variere betydeligt fra sag til sag.

“Handler mellem virksomheder er ofte mere komplekse end salg af ejer-

cesser er det afgørende, at virksomhedernes retssikkerhed er intakt, og at transaktionerne foregår inden for klare og sikre retsrammer. Ifølge Christina Rahbek er dette i høj grad muligt, fordi der som regel sidder kompetente advokater på begge sider af bordet.

Til gengæld er kravene til advokaterne blevet større. For i takt med at

siger hun og tilføjer:

“Hvis man spørger virksomhederne selv, oplever de ofte, at de er reguleret meget hårdt på mange forskellige områder.”

Samtidig kan der i visse tilfælde opstå konkrete retssikkerhedsmæssige udfordringer, når M&A-transaktioner eksempelvis skal anmeldes til Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen. De seneste års regelændringer betyder, at styrelsen nu også kan tage sager op, som ligger under de normale tærskelværdier.

Det kan medføre, at virksomheder pludselig står over for en myndighedsbehandling, de ikke havde forventet.

“Det giver en vis usikkerhed. Når myndigheder får en mere skønsmæssig adgang til at granske handler, kan virksomheder have svært ved på forhånd at vide, om en transaktion faktisk kan gennemføres, eller om den risikerer at blive stoppet undervejs,” siger hun.

Tendenser på tværs af landegrænser

I det større perspektiv oplever Christina Rahbek dog, at M&A-området generelt er mindre udfordret på retssikkerheden end andre retsområder. Det gælder også ved transaktioner på tværs af landegrænser.

“En overdragelsesaftale udarbejdet af en engelsk, tysk eller spansk advokat vil langt hen ad vejen ligne hinanden, fordi det er de samme temaer, der går igen. Hvis du spørger en tysk advokat, hvad de klassiske byggeklodser er i en aktieoverdragelsesaftale, vil han eller hun pege på stort set de samme elementer, som jeg ville. Forskellen ligger mere i formen end i indholdet,” siger hun.

Samtidig er det tydeligt, at M&A-

praksis på tværs af landegrænser i stigende grad inspireres af hinanden, og at nye tendenser hurtigt vinder indpas.

“Et godt eksempel er W&I-forsikringer – altså warranty- og indemnity-forsikringer. Det er garanti-forsikringer, som man har brugt i mange år i blandt andet England, Sverige og andre europæiske lande. For ti år siden var det ikke noget, vi brugte ret meget i Danmark, men i dag er det næsten standard i større M&A-sager,” siger hun.

“I praksis betyder det, at det i stedet for sælger selv er et forsikringsselskab, der hæfter for garantierne.”

Mens garantier i M&A-transaktioner traditionelt har haft fokus på de kommercielle forhold, oplever Christina Rahbek samtidig, at compliance fylder stadig mere i M&A-aftalerne.

“Det gælder for eksempel i forhold til sanktioner og internationale forhold. Har virksomheden globale kun-

der, eller opererer den i markeder med højere risiko, vil køber typisk kræve flere og mere detaljerede garantier,” forklarer hun.

“Det kan være om sanktioner mod Rusland, om handel med bestemte lande eller aktører, eller om forhold som krænkelse af menneskerettig-

“Hvis man spørger virksomhederne selv, oplever de ofte, at de er reguleret meget hårdt på mange forskellige områder.”

heder i værdikæderne. De her regulatoriske compliance-garantier fylder ganske enkelt mere og mere i aftalerne – både i omfang og i betydning. Det er et klart fokusområde i moderne M&A,” siger hun.

En anden tydelig tendens i M&A-branchen er, at det massive fokus på ESG, som i de senere år har været et

konkurrenceparameter, ser ud til at have ændret karakter.

I december 2025 vedtog EU en ny omnibus-pakke på ESG-området, som har til formål at reducere byrderne for virksomheder i forbindelse med bæredygtighedsrapportering og due diligence. Lovgivningen på området bliver

dermed mindre tung på rapporteringskravene og giver virksomhederne større fleksibilitet til at fokusere på deres egen ESG-strategi.

“Her kan man virkelig se, hvor hurtigt ting kan skifte. ESG er én ting – forsvar er pludselig blevet en anden. For fem-ti år siden var forsvarsvirksomheder ikke nødvendigvis særligt attraktive investeringsobjekter. I dag er de blevet eftertragtede, og det er ikke nødvendigvis i konflikt med en ESG-profil,” siger hun. ♦

ledede virksomheder, fordi der typisk er flere forretningsområder, medarbejdere og processer involveret. Når forretningsområder flyttes fra én virksomhed til en anden, skal mange tandhjul spille sammen. Der er både en integrationsopgave hos køber og en udskillelsesopgave hos sælger – og det er ofte dér, kompleksiteten for alvor opstår,” siger hun.

“Det er lidt som ringe i vandet. En M&A-sag stopper ikke ved selve handlen – den sætter gang i en lang række processer bagefter.”

Netop i disse efterfølgende pro-

virksomhedernes virkelighed bliver mere kompleks, stilles der også højere krav til advokaternes forståelse for virksomhedernes forretningsmæssige og regulatoriske landskab.

“Jeg tror helt klart, at det er blevet mere komplekst at drive virksomhed i Danmark. Og de udfordringer, virksomhederne står med, bliver også vores udfordringer som M&A-advokater. Der er ganske enkelt kommet flere regler, som virksomheder skal overholde, og køberne har i stigende grad fokus på netop det. Det er ikke længere kun det kommercielle, der tæller,”

CHRISTINA RAHBEK

Christina Rahbek er uddannet jurist i 2010 og har siden været en del af advokatfirmaet Gorrissen Federspiel med base på firmaets kontor i Aarhus. Hun blev advokat i 2013 og partner i januar 2025 med fokus på corporate/M&A samt compliance & sustainability. Hun har blandt andet erfaring inden for international handel, selskabsret, M&A og kommercielle kontrakter og rådgiver både danske og internationale virksomheder gennem M&A-processen – herunder strukturering og due diligence samt kontraktforhandling. Derudover rådgiver hun også om regulatoriske forhold, herunder eksportkontrol, handelssanktioner, antikorruption samt ESG og bæredygtig corporate governance.

DET BLIVER OFTE OVERSET, AT M&A ER REEL VÆRDISKABELSE

Efter tre årtiers erfaring ser advokat Tomas Haagen M&A som en drivkraft for vækst, innovation og strategisk udvikling i et marked præget af global uro og stigende regulering. Samtidig beskriver han M&A som et af advokatbranchens mest komplekse områder, hvor jura, kapital og internationale strømninger mødes.

Advokat Tomas Haagen (L) er en af de tunge drenge, når det handler om M&A. Han har arbejdet indenfor området i over 30 år og var med fra starten, da M&A i Danmark langsomt var ved at tage form som selvstændigt område til i dag, hvor det er utænkeligt, at større advokatvirksomheder ikke har en M&A-afdeling.

Mens andre advokater såsom ansættelses- eller IP-advokater arbejder typisk dybt i ét retsområde, arbejder M&A-advokater ifølge Tomas Haagen bredt og koordinerende, hvilket betyder, at den juridiske kompleksitet er stor, for M&A spænder over mange forskellige retsområder.

“Hvis du skal manøvrere i det farvande, er du nødt til at have et kendskab til alt i det specifikke område. Meget af værdien i rådgivningen ligger i at kunne finde nye veje, og samtidig vide, hvad der er markedskonformt og kunne se de store knaster på forhånd, så man ved, hvor der reelt er forhandlingsrum, og hvor man skal stå fast, og det er selvsagt en evne, der kun kommer med erfaring,” siger Tomas Haagen og fortsætter:

“Derudover er det nødvendigt at have forretningsmæssig forståelse og

kende de brancher, man arbejder i, fordi der er stor forskel på at håndtere transaktioner i for eksempel finansielle virksomheder, industrivirksomheder eller tandlægeklinikker. Kendskab til klientsegmentet er også afgørende – arbejder man med kapitalfonde, skal man forstå deres model, og hvordan de arbejder. Når man rådgiver ejerledede virksomheder, er det som regel en anden psykologi, der spiller ind. Oven i dette er der næsten altid et betydeligt tidspres og ofte store værdier på spil, hvilket lægger ekstra lag på arbejdet. Men det er også derfor, det er sjovt.”

Mere forhandling end fortolkning

Ifølge Tomas Haagen er M&A et område, der har ændret sig markant gennem de sidste tyve år i en rivende udvikling, der er båret af professionalisering og udbredelsen af virksomheds-handler som vækstværktøj.

“Kapitalfonde har skabt en egentlig industri for køb og salg af virksomheder, som ikke fandtes i samme omfang tidligere. Samtidig er reguleringen vokset betydeligt inden for konkurrenceret, finansiell regulering, selskabsret, værdipapirer og senest de nye FDI-regler om køb af virksomhe-

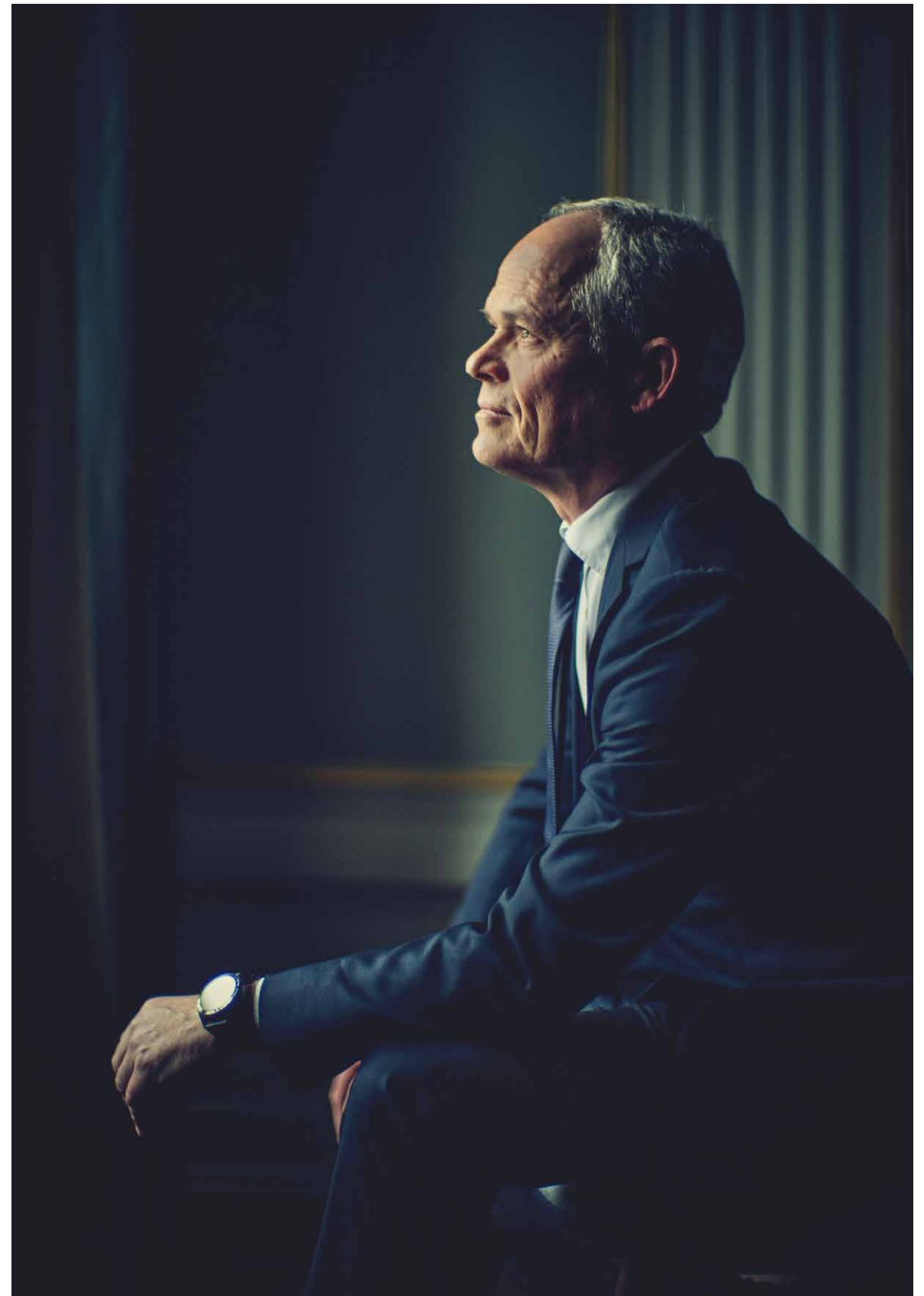
der med kritisk infrastruktur.”

FDI-reglerne – eller Foreign Direct Investment – har til formål at beskytte national sikkerhed ved at screene udenlandske investeringer i kritiske sektorer som forsvar, kritisk teknologi, it-sikkerhed og kritisk infrastruktur med både obligatoriske og frivillige anmeldelsesordninger for investeringer og særlige aftaler.

“Mens verden tidligere bevægede sig mod deregulering og øget liberalisering, ser man nu i flere lande en bevægelse tilbage mod større kontrol. Københavns Lufthavn er et godt eksempel på et område, hvor staten har genetableret kontrol ved at øge sin ejendel,” siger Tomas Haagen.

Han oplever generelt, at M&A området fungerer, og at de udviklingstrin, der er sket, har været overvejende positive – herunder FDI-reglerne, som han mener, der længe har været behov for. Men han peger også på, at offentligheden ofte overser, hvor meget reel værdiskabelse der kan ligge i M&A, når det gøres rigtigt.

“Professionelle aktører kan løfte og udvikle virksomheder markant, og store virksomheder er afhængige af løbende at tilkøbe ny innovation, som de

ikke kan udvikle internt. M&A er derfor ofte også en drivkraft for vækst og innovation og ikke kun et udtryk for kapitalinteresser.”

Hvor mange advokater arbejder med at fortolke gældende ret, arbejder M&A-advokater i højere grad med at forhandle og strukturere processer

være tung og følelsesladet. Her skal du som rådgiver forstå og navigere i de hensyn, der rækker ud over det juridiske – blandt andet bekymringen for virksomhedens fremtid og medarbejdernes situation under en ny ejer.”

processer med mange bydere. I stedet ser vi flere forløb, hvor parterne forhandler direkte én til én, i modsætning til de store processer, hvor mange bydere gradvist sorteres fra,” forklarer Tomas Haagen.

Geopolitiske forhold som for eksempel amerikanske toldtariffer og handelsrestriktioner kan også ændre hele grundlaget for en virksomheds økonomi og fremtidsudsigter. Samtidig er nye typer af regulering såsom FDI-reglerne, der skal beskytte kritisk infrastruktur, blevet en central faktor, som både kan påvirke markedsdannelse og transaktionsmuligheder.

“ESG er fortsat et vigtigt område, men opmærksomheden omkring det er blegnet, efterhånden som sikkerhedspolitiske hensyn er kommet til at fylde mere. Sikkerhedspolitik rangerer i dag langt højere end ESG, og derfor er ESG-hensyn mere blevet ‘nice to have’ frem for ‘need to have’, når de holdes op imod nationale interesser. Regulering på især forsvars- og udbudsområdet illustrerer, hvordan man i stigende grad prioriterer sikkerhed frem for klassiske ESG-principper,” fortæller Tomas Haagen.

På tværs af landegrænser opstår der ofte konflikter mellem forskellige regelsæt. I EU findes udstrakt harmonisering inden for nogle områder, men ikke alle, og uden for EU kan reguleringen være helt anderledes. Ved offentlige købstilbud på et børsnote-ret selskabs aktier, vil selskaberne ofte have en global aktionærbase, og der er det nødvendigt, at processen overholder alle relevante og nationale regelsæt, og det kan man ikke læse op i situationen – dem skal man kende på forhånd, understreger Tomas Haagen.

“USA er et eksempel på et land med meget restriktive regler – både konkur-

renceretligt og inden for handel med værdipapirer. Hvis en transaktion indebærer et udbud af værdipapirer ind i USA, så kommer du i kontakt med The Securities and Exchange Commission (SEC), som er det amerikanske værdipapirtilsyn. Og hvis du overtræder deres regler, så åbner jorden sig under dig i form af alle mulige ulykker i form af både risiko for bøder og andre sanktioner. De har såkaldte enforcement officers, der har det ene formål at finde ud af, hvor i verden der sker overtrædelse af reglerne, og så sagsøger de folk rundt omkring i hele verden.”

Retssikkerhed er fundamentalt

Kernen i M&A-processer er frivillige transaktioner mellem to parter, og netop derfor opstår de store retssikkerhedsspørgsmål sjældent i forbindelse med selve transaktionen. Udfordringerne opstår primært i randområderne og i situationer med pres, kompleksitet og tvister.

“For rådgiveren er opgaven at sikre det rigtige niveau af juridisk grundighed, kalibrere de kommercielle hensyn

og stå fast på det væsentlige, også når tempo og interesser er høje,” forklarer Tomas Haagen.

En anden udvikling, der mere indirekte udfordrer retssikkerhed og rejser principielle spørgsmål, er ifølge Tomas Haagen Litigation Funding, altså tredjepartsfinansiering af retssager i forbindelse med M&A-tvister. Han ser den udvikling som retssikkerhedsmæssig betænkelig, fordi den

“Det fundamentale princip om “rule-of-law” – altså at vi kan stole på retsreglerne og beskyttes af domstolene – er truet mange steder i dag.”

fjerner sig fra et grundlæggende princip i dansk ret, nemlig at en part ikke skal tjene penge på at føre en retssag.

“En retssag handler om at rette en uret, og advokater skal honoreres for deres arbejde, men ingen bør have en økonomisk gevinst som sådan af selve sagen. Vi må som advokater heller ikke indgå aftaler, hvor vores salær afhænger af udfaldet såsom et stort honorar, hvis sagen vindes. Men den model er i praksis kommet ind ad bag-

døren gennem de såkaldte Litigation Funding-selskaber, som kan sidde i for eksempel Australien og finansiere en sag her i landet mod at få en betydelig del af udbyttet, hvis sagen vindes. De er ikke advokater og må derfor noget, vi ikke må, og de dukker også op i kølvandet på M&A-tvister. Det er et afledt område, men det rejser efter min mening nogle principielle og retssikkerhedsmæssige spørgsmål.”

Tomas Haagen udtrykker også bekymring for udviklingen i retssikkerhed på globalt plan. I flere store vestlige lande er retssikkerhedsgrundlaget svækket, og det underminerer forudsigeligheden og også retssikkerheden i internationale transaktioner.

“Det fundamentale princip om “rule-of-law” – altså at vi kan stole på retsreglerne og beskyttes af domstolene – er truet mange steder i dag,” siger Tomas Haagen og fortsætter:

“Konfiskation af vestlige virksomheder i Rusland viser, hvordan geopolitik direkte kan true både investeringer og handel. Retssikkerhed er fundamentalt for M&A – hvis den sættes ud af kraft, er det ikke længere loven, men magt, der styrer resultaterne, og det er en udvikling i den forkerte retning.” ♦

end at fortolke, og M&A-advokaterne skal ofte tænke som forretningsrådgivere og som sparringspartnere for ledelsen snarere end som klassiske jurister.

I forhold til klientforventninger peger Tomas Haagen på, at der er meget store forskelle mellem professionelle aktører og familieejede virksomheder. Professionelle købere og sælgere gør processen mere strømlinet, mens salg af familieejede virksomheder kan rumme stærke psykologiske aspekter.

“Hvis en virksomhed har været i familien i generationer, kan beslutningen om at sælge eller afgive kontrol

Geopolitik spiller væsentlig rolle

M&A-markedet påvirkes af en række udefrakommende elementer for eksempel makroøkonomiske forhold såsom renteniveauet. Når renten stiger, bliver det dyrere for købere at finansiere virksomhedskøb, og dermed falder værdien af virksomheder. Det betyder også, at sælgere ofte må acceptere, at en virksomhed ikke længere kan sælges til samme pris, og det skift, mellem hvornår det er købers og sælgers marked, fører til ændrede processer i arbejdet som M&A-advokat.

“I et købervenligt marked som det nuværende, er der færre brede salgs-

TOMAS HAAGEN

Advokat (L) stifter og partner i Haagen & Møller 2023.
Tidligere group general counsel og senior vice president, Novo Nordisk, 2018-2023.
Managing partner, Gorrisen Federspiel, 2015-2018.
Partner, Gorrisen Federspiel, 1999-2018. Uddannet advokat 1994.

ADVOKATER SKAL IKKE HIVE KANINER OP AF HATTEN

Rigsadvokat Jan Reckendorff roser advokatstanden, men efterlyser kortere og mere fokuserede procedurer og bedre samarbejde om at skære sagerne til – især i sager, hvor sigtede sidder varetægtsfængslet.

Jan Reckendorffs bekendtskab med advokater er ikke begrænset. Tværtimod. Med en karriere, der begyndte med ti år i politiet, en periode som udnævnt landsdommer ved Østre Landsret og i alt 30 års erfaring i anklagemyndigheden – som blandt andet anklager, statsadvokat og siden 2018 rigsadvokat – har Jan Reckendorff haft et indblik i advokatstanden, som de færreste uden for branchen kan matche.

Netop derfor er det ikke kritik, men anerkendelse, der først og fremmest fylder, når han taler om advokater.

“Jeg mener, vi har en advokatstand, som vi i Danmark kan være virkelig glade for. Det er mennesker med en lang og krævende uddannelse, og man kommer ikke igennem den uden at være både dygtig og dedikeret. Det er ekstremt kompetente mennesker, og jeg har den dybeste respekt for det arbejde, advokaterne laver – ikke mindst forsvars- og bistandsadvokaterne. Selvfølgelig findes der brodne kar – det gør der i alle fag – men når man ser på, hvor mange advokater der er, og hvor meget arbejde der bliver udført, så er det absolut undtagelsen,” siger han.

Den anerkendelse udspringer af et langt arbejdsliv i straffesager, hvor Jan Reckendorff gennem størstedelen af sin karriere primært har haft berøring med forsvarsadvokater. På den baggrund vurderer han den professionelle relation mellem anklagemyndigheden og forsvarssiden som grundlæggende velfungerende – netop fordi rollerne er klart definerede og respekterede.

“Det, det i bund og grund handler om, er respekt for hinandens roller. Både advokater og anklagere har en stærk kultur for selvjustits. Man ved, hvor

afgørende tilliden er – og at der skal reageres hurtigt og konsekvent, hvis nogen går over stregen. Det er en helt afgørende forudsætning for, at systemet kan fungere,” siger han.

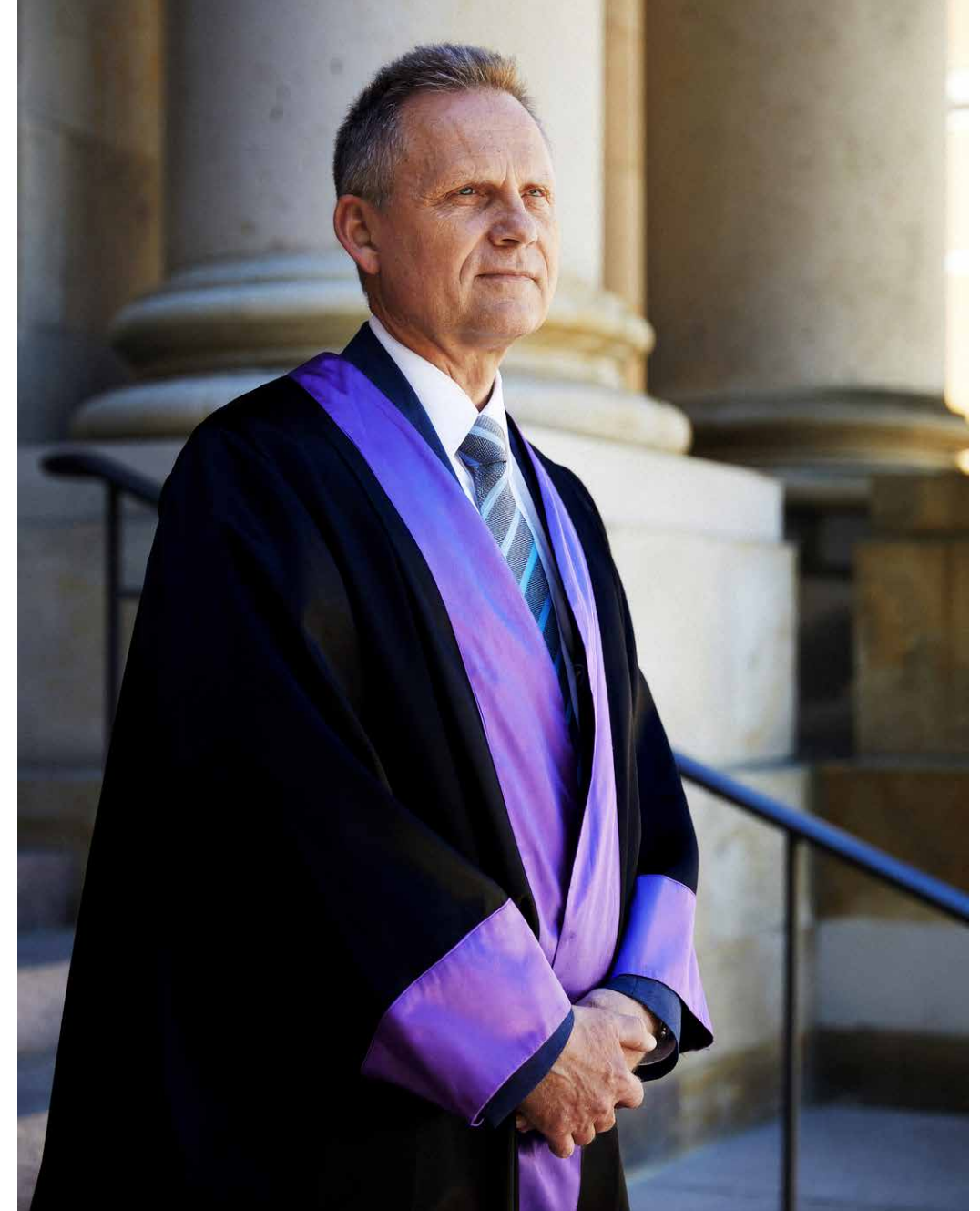
Men selv gode relationer kan forbedres. Og netop i samspillet mellem anklager og forsvarer ser rigsadvokaten fortsat et udviklingspotentiale.

Den smukke proces

Ifølge Jan Reckendorff er det i straffesager afgørende, at forsvarerne nogle gange får lidt ekstra plads i retten for at sikre, at ingen tiltalte forlader retsalen med en oplevelse af, at dommeren var imod dem, eller at de ikke fik mulighed for at føre deres sag ordentligt.

“Når det er sagt, kan man sagtens samarbejde om at få skåret sagerne til, så processen bliver ordentlig og effektiv. Som en af mine kolleger plejer at sige, skal det være “den smukke proces” – altså en proces, der foregår ordentligt i retten. Jo mere ordentligt og effektivt det er, jo bedre er det for alle parter: advokater, tiltalte, forurettede og anklagere,” siger han og uddyber:

“De fleste advokater er rigtig gode til det, selv om der selvfølgelig er enkelte undtagelser. I nogle få tilfælde ser man forsvarsadvokater, der overdriver forsvaret ved at gå efter anklageren som person i stedet for at holde sig til sagen. Set fra både mit perspektiv som anklager og som tidligere dommer er det noget af det værste, man kan gøre for sin klient. Dommeren gennemskuer det hurtigt og lader det ikke påvirke afgørelsen, men man risikerer faktisk at vende domsmænd eller nævninger imod sin egen klient.”

Derudover oplever han indimellem, at der bliver trukket forhold ind i retten, som reelt ikke har relevans for sagen.

“Jeg mener ikke, at det er den rigtige måde at føre en sag på, og jeg ville aldrig selv gøre det. Den gode tilgang er at holde sig til fakta, den røde tråd og sagens hovedspørgsmål. Det gælder begge veje. Også for anklagere.”

Vigtigheden af en klar og fokuseret procedure blev især tydelig for Jan Reckendorff, da han sad som landsdommer og oplevede procedurerne fra dommersædet. Det har affødt et generelt råd til alle,

der procederer i retten:

“Hold dig til hovedpunkterne. Lad være med at komme med alle mulige biting, og lad være med at hive kaniner op af hatten. Jeg har eksempelvis set advokater i Højesteret begå den store fejl at henvise til by- og landsretsdomme, selv om der foreligger højesteretspraksis. Det må man aldrig gøre. Selv hvis landsretsdommen gavner din klient, bør du ikke bruge den, hvis der findes en klar praksis i form af højesteretsdomme på området, der peger en anden vej.”

Samarbejde kan forkorte sagsbehandlingstider

Men den smukke proces handler ikke kun om god stil i retssalen. Ifølge rigsadvokaten har den måde, sager forberedes og afgrænses på, også stor betydning for nogle af de mest presserende retssikkerhedsmæssige udfordringer i det danske retssystem.

Den største af dem er ifølge ham de lange sagsbehandlingstider.

“Det duer simpelthen ikke i et retssamfund, at der kan gå årevis, fra en forbrydelse bliver begået, til der falder en dom. Det er vigtigt for alle parter, at sager bliver afgjort hurtigst muligt. Det gælder både for forurettede, men i høj grad også for den tiltalte, som har brug for at få sagen afsluttet og komme videre med sit liv,” siger han.

Netop her kan måden, anklagemyndigheden og forsvarssiden arbejder op mod en retssag, få afgørende betydning.

“Jo bedre vi taler sammen på forhånd, og jo mere vi får skåret sagerne til, inden vi går i retten, jo mere effektiv bliver processen. Hvis vi på forhånd kan afklare, hvad vi er enige og uenige om

– for eksempel om en mobiltelefon tilhører den tiltalte, eller om han har haft den på sig – så sparer vi tid i retten. Især i de store sager er der rigtig meget at hente, og her fungerer samarbejdet allerede relativt godt. Man kunne med fordel udbrede det til nogle mindre sager, selvom der også er sager, der er så små, at det ikke giver mening,” fortæller han.

Udfordringen er til gengæld, at det kræver tid og grundig forberedelse på et tidligt tidspunkt.

“Spørgsmålet er, om man på sigt bør overveje mere faste rammer eller regler, der forpligter parterne til bedre forberedelse. Lidt som påstandsdokumenter i Højesteret. Jeg tror ikke, vi når dertil i straffesager, hvor man helt kan lukke af for nye oplysninger, men jeg er overbevist om, at vi kan komme langt – og at det i sidste ende kan betyde færre retsdage og hurtigere sagsafvikling.”

Udfordringer med varetægtsfængsling

Hurtigere sagsbehandling handler ifølge Jan Reckendorff ikke kun om effektivitet, men også om retsfølelse. Straffen skal følge hurtigt efter handlingen, ellers svækkes systemets legitimitet. Det bliver særligt tydeligt i sager, hvor den sigtede

sidder varetægtsfængslet.

“Det er vigtigt at huske, at man ikke er dømt, når man sidder varetægtsfængslet. Alligevel frihedsberøver vi mennesker – det mest indgribende middel, vi har – uden at der er faldet dom. Derfor er det helt afgørende, at netop de sager bliver behandlet og afgjort så hurtigt som overhovedet muligt. Og det sker ikke i øjeblikket, så det er en kæmpe udfordring,” siger han.

Udfordringen bliver underbygget af en rapport fra Justitia og Advokatsamfundet, som udkom i oktober 2025. Rapporten viser, at varetægtsfængslinger i Danmark i stigende grad strækker sig over lange perioder. I 2024 var den gennemsnitlige varighed omkring seks måneder – en stigning på tre måneder siden 2018. Samtidig er antallet af personer, der sidder varetægtsfængslet i 12 til 24 måneder, steget

med 75 procent siden 2018, og antallet af personer, der har siddet varetægtsfængslet i mere end to år, er i samme periode seksdoblet. Udviklingen er sket, selv om det samlede antal varetægtsfængslede er faldet.

“Jeg synes, det er en rigtig fin rapport, og den ligger i store træk meget tæt op ad vores egen. Udgangspunktet fra anklagemyndighedens side er helt klart: Varetægtsfængsling skal kun bruges, når det er nødvendigt, og den skal være så kort som muligt. Det er både et spørgsmål om retssikkerhed, men også helt lavpraktisk, fordi mange varetægtsfængslinger lægger et enormt pres på os som anklagere, når vi hele tiden skal ned og forlænge dem. Så vi har både principielle og praktiske grunde til at bruge varetægtsfængsling med stor tilbageholdenhed, og jeg tror, det er en af forklaringerne på, at antallet er faldet,” siger Jan Reckendorff.

Ifølge rigsadvokaten er der en række håndtag på vej, som kan være med til at begrænse de lange varetægtsfængslinger. Det gælder blandt andet lavere maksimumgrænser, hurtigere berømmelse af sager – helst inden for fire uger, når den sigtede sidder fængslet – samt et øget brug af alternativer som surrogatfængsling med fodlænke.

“I nogle tilfælde handler varetægtsfængsling også om retsfølelse. Her kan et ophold i hjemmet med fodlænke være et alternativ, der både tager hensyn til ofre og retssikkerheden.”

“Spørgsmålet er, om man på sigt bør overveje mere faste rammer eller regler, der forpligter parterne til bedre forberedelse.”

Samtidig understreger Jan Reckendorff, at der er grænser for, hvor langt man kan nå med anvendelse af surrogater. En vis realisme er nødvendig, når man ser på sagernes alvor og omfang.

“I alvorlige bandesager og store narkosager er “almindelig” varetægtsfængsling ofte helt nødvendig. Udviklingen i kriminaliteten har været voldsom, og det kan vi ikke ignorere.”

Dermed peger han igen på det underliggende problem, som ifølge ham går igen på tværs af sagerne: de lange sagsbehandlingstider.

AI må ikke blive endnu en tidsrøver

I den offentlige debat er kunstig intelligens ofte blevet fremhævet som et muligt redskab til at lette arbejdspresset og nedbringe sagsbehandlingstiderne. De seneste år har teknologien også i stigende grad gjort sit indtog på advokatkontorerne. Men selvom øget effektivitet og kvalitet ofte nævnes som gevinster, advarer Jan Reckendorff mod, at AI i praksis kan ende med at få den modsatte effekt.

“AI må ikke blive endnu en ny tidsrøver. Det duer ikke, hvis AI bare bliver brugt til at lave kilometervis af processkrifter og procedurer, som man så står og læser op i timevis i retten,” siger han.

Ifølge rigsadvokaten er det helt afgørende, at jurister ikke mister grebet om den juridiske metode i takt med den teknologiske udvikling. Tværtimod bør metoden stå endnu klarere – særligt for de yngre generationer.

“Det er vigtigt, at advokatstanden holder fast i den måde at arbejde på og giver den videre til de yngre generationer. Ellers risikerer vi at miste noget helt grundlæggende. Jeg synes ærligt talt, det er skræmmende at høre om sager, som for eksempel i England, hvor AI-genererede processkrifter har henvist til afgørelser, der slet ikke fandtes. AI kan være et rigtig godt værktøj, men kun hvis det bli-

ver brugt rigtigt og med respekt for det juridiske håndværk,” siger han i sit budskab til advokatstanden, som han måske selv kan blive en del af i den nærmeste fremtid.

Til maj 2026 udløber Jan Reckendorffs periode som rigsadvokat, og dermed står han over for et nyt kapitel i sit liv. Et karriereskifte til advokatbranchen udelukker han ikke – og i så fald vil det faktisk være en slags tilbagevenden.

“Jeg blev beskikket som advokat i oktober 1995. Den beskikkelse har været deponeret lige siden, så jeg har ikke arbejdet som advokat. Jeg har alderen til at kaste mig over livet som pensionist, men jeg har stadig masser af energi, og skulle den rigtige mulighed opstå, ville det da være interessant,” siger han og fremviser beskikkelsesbrevet fra Justitsministeriet.

Hvis han “vender tilbage”, bliver det dog næppe som forsvarsadvokat, i hvert fald ikke i traditionel forstand.

“Det er klart, at man kommer med en bestemt ballast og erfaring. Men da jeg var landsdommer, syntes jeg faktisk, det var rigtig interessant at arbejde med civile sager. Det er noget af det, jeg synes er fantastisk ved jura. Det kan godt lyde lidt tørt udefra, men når man først sætter sig ind i stoffet, er der faktisk ikke ret meget, der er kedeligt. Og det hænger sammen med, at jura altid har en forbindelse til den virkelige verden. Det er jo ikke teori for teoriens skyld. Alt det, advokater arbejder med, handler i sidste ende om virkelige mennesker, der har et konkret problem, som skal løses. Det er det, der gør det interessant – uanset om det handler om skatteret, selskabsret, rekonstruktion eller noget helt andet. Så længe det har rod i den virkelige verden, er det relevant og spændende,” siger han. ♦

JAN RECKENDORFF

Rigsadvokat siden marts 2018. Tidligere Statsadvokat for Fyn, Syd- og Sønderjylland 2004–2012 og senere statsadvokat i Viborg 2013–2018. Udnævnt landsdommer ved Østre Landsret 2003–2004.

Har været anklager ved anklagemyndigheden i Københavns Politi og hos Rigsadvokaten, senest som vicesstatsadvokat 1992 – 2002. Beskikket advokat i 1995; deponerede sin bestalling. Fuldmægtig i Direktoratet for Udlændinge 1990-1992. Politibetjent 1980–1990 og sideløbende jurastudier fra 1985 og cand.jur. 1990.

INTERNATIONALT PRINCIP BLEV VENDEPUNKT I INDUSTRISPIONAGESAG

Advokat Stefan Reinels tyske klient gik i første omgang fri i en sjælden sag om industrispionage begået mod verdens førende producent af ovenlysvinduer, Velux. Men landsretten så anderledes på et centralt spørgsmål i sagen og sendte den derfor tilbage til byretten, hvor det endelige punktum blev sat med en tilståelse.

Det er efterhånden et standardargument, når man møder i retten, at en sag skal ende med en betinget dom, fordi der er gået så lang tid. Mere end ni år er der gået fra, sagen startede i 2016 til, at min klient modtog sin endelige dom i 2025. Han blev dømt for forsøg på at sælge forretningshemmeligheder fra Velux til en konkurrerende virksomhed. Efterforskningen, tiden, det tog at få sagen berammet i byretten såvel som ankespørgsmålet først i forhold til Østre Landsret og senere Højesteret – alt i denne sag har taget alt for lang tid. Han endte med at få en betinget dom på et år og otte måneders fængsel. Der er ingen tvivl om, at han var lettet, da sagen var afsluttet. Det har været en enorm belastning for ham at have sådan en sag hængende over hovedet i så lang tid. For min klient, som er en ældre herre, er en betinget dom en acceptabel afgørelse.

Han valgte at tilstå og blev dømt for at have overtrådt straffelovens paragraf 299a, som omhandler industrispionage. Jeg vil ikke gå ind i, hvorfor min klient valgte at tilstå, selvom han oprindeligt nægtede sig skyldig. Det er

svært at sige noget om strafniveauet, for der findes ingen tilsvarende domme. Både anklagemyndigheden og jeg procederede på, at retten måtte tage hensyn til, at sagsforløbet havde været så langstrakt. Det er ikke nogen pryd på retssystemet, at der er så lange behandlingstider. Der står ikke noget om det i dommen, men jeg kan ikke forestille mig andet, end at det har haft betydning for strafudmålingen. Derimod fremgår det af dommen, at han fik en mindre rabat for at tilstå.

Da sagen var for Retten i Helsingør i første instans i 2020, krævede anklagemyndigheden en fængselsstraf på tre år og seks måneder. Ud over min klient var en tidligere chef fra Velux også tiltalt i sagen. Mens han fik en ubetinget dom på to års fængsel, blev sagen mod min klient afvist. Ifølge anklageskriftet havde den tidligere chef uberettiget indsamlet dokumenter samt lydfiler fra møder og derefter forsøgt at sælge dem til Velux' polske konkurrent Fakro gennem en formodet mellemmand, som ifølge anklagemyndighedens opfattelse var min klient. Retssagen forløb over 10 retsdage og

blev dengang kørt på det materielle indhold, herunder alle de elektroniske dokumenter, der var i sagen i form af logfiler fra servere, sms-beskeder og e-mails, samt adskillige vidneafhøringer af blandt andet flere ansatte fra Velux, konkurrentens to stiftere og en polsk kvinde. Hun var et centralt vidne i sagen, da hun var involveret i sagen og var den person, som alarmede Velux om sagen.

På de allersidste retsmøder opstod en diskussion om, hvorvidt de danske domstole overhovedet havde kompetence til at behandle sagen. Under forberedelsen af min procedure slog det mig, om Retten i Helsingør egentlig havde kompetence til at behandle sagen efter det såkaldte territorialprincip. Det er et internationalt strafferetligt princip om, at en stat som udgangspunkt kun har straffemyndighed over forbrydelser begået på statens område. Udgangspunktet er derfor, at kun handlinger foretaget i Danmark kan bedømmes af danske domstole. Min klient var tiltalt for, at han skulle have forsøgt at videregive forretningshemmeligheder til Fakro på et møde i en

tysk by i 2016. Ud over min klient deltog en af stifterne bag Fakro og den polske kvinde, som fungerede som tolk mellem de to.

Det var på ingen måde mit forsøg på at være smart eller sådan noget, at jeg bragte det spørgsmål op næsten til allersidst i sagen. Jeg havde egentlig forventet, at anklagemyndigheden havde undersøgt det aspekt på forhånd. I et tænkt eksempel henviste jeg under proceduren til, at Danmark ikke kan dømme en person for at have solgt en stjålen Velux-lastbil i udlandet. Hvis en tyv stjæler lastbilen fra en parkeringsplads i Danmark for derefter at køre til Hamborg, så er selve tyverihandlingen naturligvis begået i Danmark. Men hvis en tredjemand så videresælger lastbilen

i Hamborg, så er der tale om hæleri begået i Tyskland. I sådan et tilfælde vil ingen jo få den tanke, at sagen skulle bedømmes af en dansk domstol, bare fordi der er tale om en Velux-lastbil, også selvom Velux oprindeligt blev ramt af skaderne. Grundlæggende betyder princippet, at danske domstole skal bedømme handlinger i Danmark, og det, min klient var tiltalt for, skete jo ikke i Danmark. Derfor rejste jeg spørgsmålet om, hvad Danmark havde at gøre med sagen, hvis det, han var anklaget for, foregik i Tyskland.

Kernen i diskussionen i denne sag er, hvor langt de danske domstoles kompetence rækker i udlandet, når det drejer sig om en forsøgshandling. Nærlæser man straffelovens paragraf 9, som omhandler territorialprincippet, så står der i stk. 2, at hvis en handlings strafbarhed afhænger eller påvirkes af en indtrådt eller tilsigtet følge, anses handlingen for foretaget

dér, hvor virkningen enten er indtrådt, eller hvor gerningsmanden har til fortsæt, at den skulle indtræde. Men efter straffelovens paragraf 9, stk. 3 anses forsøgshandlinger kun for foretaget i den danske stat, hvis gerningsmanden befandt sig her i landet ved handlingens foretagelse. Efter min opfattelse omfatter paragraf 9, stk. 2 derfor ikke forsøgshandlinger, fordi virkningen ikke er indtrådt i denne sag. Selv hvis man vurderer, at forsøgshandlinger er omfattet, mener jeg, at man kan diskutere, hvor virkningen ville være

“Da afgørelsen fra landsretten kom, tænkte jeg, at det ikke kunne være rigtigt.”

indtrådt, hvis forretningshemmelighederne var blevet solgt. Ville den indtræde i Danmark, fordi det er Velux, der bliver bestjålet, eller i Polen, hvor en virksomhed skulle gøre brug af dem? Eller skulle de tyske domstole i virkeligheden have behandlet sagen, fordi det var i Tyskland, at selve forsøgshandlingen fandt sted? Efter min vurdering skulle de tyske myndigheder have haft kompetencen i denne sag. De er tættere på, og det giver også mening ud fra en betragtning om, at de folk, der bor i et bestemt land, skal kende reglerne i det land. Men her måler man jo en tysker op imod nogle danske regler. Forud for retssagen havde min klient faktisk aldrig været i Danmark. Måske er de tyske og danske regler forskellige, så det er ikke sikkert, at de havde ført til samme resultat.

Diskussionen om territorialprincippet betød, at Retten i Helsingør besluttede at afvise sagen mod min klient.

Men da Østre Landsret behandlede anklagemyndighedens anke af denne del af dommen, sendte landsretten imidlertid sagen tilbage til Retten i Helsingør til egentlig indholdsmæssig behandling. Modsat byretten nåede landsretten frem til, at bestemmelsen omfattede forsøgshandlinger, og at der dermed var dansk kompetence til at behandle sagen. Sagt med andre ord, så konkluderede Østre Landsret, at virkningen af handlingen i den konkrete sag ville have ramt i Danmark, og at tilknytningen derfor var stærk nok til,

at de danske domstole skulle behandle sagen.

Da afgørelsen fra landsretten kom, tænkte jeg, at det ikke kunne være rigtigt. Derfor søgte jeg om tredjeinstansbevilling ved Procesbevillingsnævnet.

Den fik jeg til min store overraskelse ikke. Procesbevillingsnævnet skrev, at sagen ikke havde principiel betydning. Det er ikke, fordi jeg som sådan vil kritisere nævnet, men begrundelserne derfra er efter praksis enormt kortfattede og siger ingenting. Det, synes jeg, er en svaghed. Jeg er ikke stødt på tidligere højesteretssager, som behandler et tilsvarende spørgsmål, så efter min opfattelse var sagen principiel.

Afgørelsen fra Procesbevillingsnævnet kom næsten et år efter, at jeg havde indsendt ansøgningen. Østre Landsret afsagde sin dom i sagen i november 2023, og afslaget kom i oktober 2024. Normalt plejer det bare at tage nogle måneder. Det tog så næsten et år igen, før Retten i Helsingør afsagde den endelige dom i sagen. Der gik også lang tid – næsten tre år fra, at byretten i første instans afsagde dom i sagen i december 2020, til landsretten tog stilling til sagen. Og der gik

OM SAGEN

Politiet begyndte at efterforske industrispionagesagen i Velux i maj 2016, efter at en polsk kvinde henvendte sig til Velux for at fortælle om det, der var sket. Under retssagen i 2020 forklarede hun blandt andet, at forretningshemmelighederne var forsøgt solgt for 1 mio. euro, og at erhvervsmanden havde medbragt en stor bunke Velux-dokumenter til et centralt møde på et hotel i Tyskland med Velux' polske konkurrent Fakro. Dog fik Fakro ifølge kvinden kun fik en dokumentoversigt med hjem. Fakros stiftere, som også vidnede i sagen, afviste under retssagen at have modtaget materiale om Velux. Ifølge Velux kunne det have udløst et tab for virksomheden på mindst 5 mia. kroner, hvis forretningshemmelighederne var havnet i konkurrentens hænder. Anklagemyndigheden rejste tiltale mod de to mænd i februar 2019. Erhvervsmanden og den tidligere Velux-chef blev tiltalt for at have forsøgt at videregive forretningshemmeligheder til Fakro. Den tidligere chef blev også tiltalt for uberettiget at have indsamlet forretningshemmelighederne. De omhandlede eksempelvis oplysninger om strategi, udvikling af en ny produktplatform, planer om fabrikslukninger og leverandøraftaler. Den 9. september 2025 afsagde Retten i Helsingør endelig dom mod erhvervsmanden. Han blev idømt en betinget dom på et år og otte måneders fængsel. Den tidligere Velux-chef, som nægter sig skyldig, er også en del af sagen, men den endelige dom i sagen mod ham afventer stadig, da retssagen har været udskudt flere gange.

godt halvandet år fra, at anklagemyndigheden rejste tiltale til, at den kom for byretten.

Den lange sagsbehandlingstid er en udfordring for forsvaret særligt i en sag, som indeholder enorme mængder af data og oplysninger fra vidner. At yde et godt forsvar afhænger af, at man har styr på detaljerne, så der er ikke andet for end at læse op på sagen løbende og skrive nogle meget grundige noter og udførlige tidslinjer undervejs. Når der er sket rigtig meget i en sag, hvilket er tilfældet her, må man ved håndkraft strukturere og sortere begivenheder og indhold i et omfattende Excel-regneark. At have overblik over præcis, hvad der skete og hvornår, er jo kernen i en straffesag, fordi man jo leder efter hullerne i osten.

Også selve efterforskningen af sagen tog lang tid. Politiet efterforskede sagen fra maj 2016, og i august 2018 satte byretten en frist for efterforsk-

ningen på et halvt år. Det resulterede i, at anklagemyndigheden rejste tiltale i sagen i februar 2019. Jeg blev selv først involveret i sagen, efter at der var rejst tiltale, men helt generelt kan jeg sige ud fra min erfaring fra større erhvervsstraffesager, herunder hvidvask-sager, at mit overordnede indtryk er, at politiet ikke altid er superdygtige til at håndtere erhvervsorienterede sager, og det bliver ikke bedre af, at der også er udenlandske elementer indblandet. I denne sag fik både politiet og anklagemyndigheden dog en del opbakning fra Velux. Da Velux blev opmærksom på sagen, hyrede virksomheden EY's FIDS-afdeling (Fraud Investigation & Dispute Services) til at undersøge Velux' it-systemer og bidrog på den måde til bevissikringen. Under retssagen havde Velux også en bistandsadvokat, som fyldte en del i sagen – mere end en klassisk bistandsadvokat normalt gør. Det var til tider nærmest som

om, at der var en ekstra anklager på sagen. Det, tror jeg, har medført, at anklagemyndigheden stod stærkere, end den ellers ville have gjort.

Jeg blev forsvarer i sagen, da sagen blev berammet for Retten i Helsingør. Jeg fik en henvendelse fra en tysk advokat, som fortalte, at hans klient havde fået en dansk advokat beskikket, men foretrak en advokat, der også kunne tale tysk. Jeg sagde ja med det samme, fordi jeg mener, at jeg har noget at bidrage med, i og med at jeg både er dansker og tysker og taler begge sprog. Ligesom jeg har oplevet i andre sager, viste det sig også i denne sag at være en fordel, fordi tolkningen langt fra altid fungerer optimalt.

For eksempel havde politiet afhørt et polsk vidne fra Velux' konkurrent, som ifølge oversættelsen sagde, at vedkommende af politimæssige årsager ikke ville gå ind i et bestemt emne – underforstået, at der nok var foregå-

et noget ulovligt eller lignende. Men i virkeligheden sagde han "af politiske årsager". Det blev fanget og ændret, fordi jeg kunne sproget, og der var flere lignende eksempler under retssagen. Det rejser for mig at se en enorm generel bekymring i forhold til, når vidner eller tiltalte afgiver forklaringer på sprog, ingen i retssalen forstår. Gengiver tolken det, der faktisk er blevet sagt?

Tolkene har en enorm opgave i at sørge for, at den tiltalte kan følge med undervejs og forstår, hvad der foregår både procesmæssigt og endnu vigtigere indholdsmæssigt. Det er afgørende for retssikkerheden. Der kan for eksempel dukke ting op, som klienten har en holdning til. Set i lyset af, at vi

har mange sager med udenlandske tiltalte, er det et af de virkelig store uløste problemer. Heldigvis er der efterhånden en del forsvarere, som kan deres klients sprog.

Når der er en tolk på, så er der et andet aspekt, man som advokat er nødt til at være meget opmærksom på. Man er nødt til at undervise sin klient i, hvordan man egentlig agerer under selve tolkningen. Når man får et spørgsmål fra en tolk, så svarer man jo som udgangspunkt tolken, fordi det er den person, man taler med. Det medfører ofte, at man taler frit i mange sætninger ad gangen, så tolken ikke kan følge med. Samtidig er der risiko for, at tolken foretager en sammenfatning, hvad der ikke bør ske. Derfor er man som

advokat nødt til at instruere klienten i at dele sit svar op i små bidder. Det giver dog den udfordring, at forklaringen bliver meget unaturlig og mindre troværdig, for sådan er der jo ingen, der taler. Der er også større risiko for, at klienten misser nogle detaljer. Når du skal tale i korte sætninger, så risikerer du hurtigt at glemme, hvad du i virkeligheden ville have sagt. Det er svært at komme til livs. Det er bare et vilkår, som kræver, at man skal være ekstra opmærksom og reagere på, når man fornemmer, at ens klient ikke fik det hele med. ♦

STEFAN REINEL (H)

Advokat og Rechtsanwalt (tysk advokat) med speciale i international erhvervsret og tysk ret. Han er samtidig beneficeret forsvarer og varetager blandt andet erhvervsstraffesager. Har siden 2022 været partner i Advores Advokater & Rechtsanwälte. Var tidligere partner (2012-2022) og bestyrelsesformand i Njord Law Firm og før det advokat og partner først hos Nebelong og Partnere (1995-2005) og senere Bang + Regnarsen (2006-2012). Har desuden været konstitueret landsdommer ved Østre Landsret (2001) og leder af Dansk-Tysk Handelskammers juridiske afdeling (1988-1990). Har blandt andet også tidligere undervist i ejendomsret og tysk ret på Københavns Universitet. Fik sin advokatbeskikkelse i 1986 og er uddannet cand.jur. fra Aarhus Universitet og LLM (Master of Laws) fra Universitetet i Kiel. Er i dag også formand for Sankt Petri Kirkes menighedsråd og er blandt andet bestyrelsesmedlem i virksomhederne Lohmann & Rauscher samt Karl Storz Endoskopi Danmark.

Menneskerettighederne er deres egen værste fjende

Med en baggrund som advokat har Jan E. Jørgensen siden 2011 arbejdet i Folketingets Retsudvalg. Fremtiden på retsområdet kommer til at handle mere om digital, grænseoverskridende kriminalitet, mener han og siger samtidig, at den aktuelle diskussion om menneskerettigheder handler om at sikre deres overlevelse ved at stoppe nogle af de urimeligheder, rettighederne også beskytter.

Hvor kommer interessen for retsområdet fra?

Da jeg kom ind i Folketinget i 2011, var vi jo en kæmpe gruppe. Vi lavede sådan en ønskeseddel med forskellige ting, og jeg fik ikke opfyldt ret mange af dem. Men jeg fik Retsudvalget, som jeg rigtig gerne ville have. Jeg har jo en juridisk baggrund og har læst jura på Københavns Universitet og er også advokat. Jeg har arbejdet som advokat hos blandt andet De Samvirkende Købmænd, hvor jeg fik min bestalling.

Det var smadderspændende, og senere havde jeg også enkelte straffesager. Ikke mange, men nogle, og man kan jo også sige, at noget af problemet ved arbejdet i Retsudvalget er, at det strafferetlige fylder enormt meget i forhold til det civilretlige. Jeg synes jo, begge dele er spændende.

Hvad har været det vigtigste retspolitiske problem at løse de seneste år?

Jeg ved ikke, om det er det vigtigste på retsområdet nødvendigvis. Men jeg har nogle sager, som også er en illustration af, at politik mange gange handler om at undgå at gøre noget dårligt, og hvor min uddannelsesbaggrund har været vigtig.

Det ene eksempel er opholdsforbuddet, som den forrige regering lancerede.

Man havde identificeret det problem, at der var områder, primært i København, hvor mange mennesker var utrygge ved at færdes, fordi der var bandemedlemmer og utilpassede unge osv. Det agtede man at løse ved simpelthen at lave et opholdsforbud, sådan så ingen måtte være der. Altså det var i mit hoved en fuldstændig vanvittig måde at kollektivt straffe et helt boligområde på. Jeg kunne også godt se for mig, at det kunne gå hen og blive ret voldsomt. Altså forestil dig, at du lukkede Den Røde Plads på Nørrebro eller Folkets Park. Det ville blive opfattet som meget indgribende og uretfærdigt.

Vi spurgte under forhandlingerne ind til forslaget.

Hvad er et ophold? Må man gå tværs hen over en plads? Måtte man stoppe op og binde sit snørebånd? Måtte man stoppe for at kigge på vinduer, eller stå i kø foran en butik? Det kunne de ikke helt svare på. Hvad med udendørsservering? Ja, det måtte man i hvert fald ikke. Nå, er det så ikke ekspropriation? Vi fik til sidst hvirvlet så meget støv op, at det lykkedes at få et flertal i Folketinget til at trække støtten til lovforslaget. Siden har vi så vedtaget et opholdsforbud, som er målrettet individer. Hvis en person laver ballade et bestemt sted, så får vedkommende et forbud mod at komme her det næste år. Og det er jo måden at køre det på.

Den anden sag, jeg gerne vil nævne, det er koranloven. Som i virkeligheden ikke fylder ret meget, for der er ikke ret mange mennesker, der sætter ild til Koranen. Men på det principielle plan har sagen fyldt utroligt meget. Og jeg kan sagtens følge mange af de principielle modargumenter. Jeg er også enig i mange af dem. Omvendt havde jeg det også sådan, om det virkelig er det, vi forstår ved ytringsfrihed? At en provokatør skal mandsopdækkes af politi 24-7. Er ytringsfrihed ikke i højere grad skabt til folk, der skriver bøger og læser bøger, end til folk, der brænder bøger?

Her kunne jeg se, at det første lovudkast så ret vildt ud. Der var rigtig mange ting, man pludselig ikke måtte, og der var en masse uklarhed. Du måtte godt skænde et kors, men du måtte ikke skænde et krucifiks. Jeg tænkte stakkels de politibetjente, der skal ud. Må der være heavy metal-koncerter på Copenhell? Må man vise Eksorcisten i en udendørs biograf? Og hvad med en teaterforestilling, og så videre. Så jeg gik aktivt ind i arbejdet og fik det afgrænset, så vi ramte det formål, vi ville. Nu kan man se, at koranaftændingerne, er fuldstændig stoppet, og at politiet kan bruge sine ressourcer på noget mere fornuftigt.

Endelig vil jeg nævne, at vi har brugt mange kræfter på at få flere ressourcer til domstole og anklagemyndig-

hed, fordi ventetiderne har været ekstremt lange. Jeg husker, at de også var lange, da jeg selv stod i retten, men nu er de stukket helt af. Det oplevede jeg også selv, i forbindelse med, at jeg blev slået i ansigtet af en mand på Nørrebro under valgkampen. Fra det skete og til at han blev dømt, tror jeg, der gik to og et halvt år. Det var fuldstændig utilfredsstillende. Folk kan ikke huske noget, når de skal vidne osv., og dem, der har været udsat for noget, vil bare videre i deres liv.

Du og dit parti har haft en del holdninger til diskussionen om menneskerettighederne og Menneskerettighedsdomstolen, som er aktuel lige nu – hvad siger du til de advokater og borgere, som mener, I har valgt en kurs væk fra et internationalt regelbaseret samfund?

Jeg siger, at menneskerettighederne også er deres egen største fjende. Fordi ofte ser man, at spørgsmålet om menneskerettigheder bliver overtaget af nogle meget venstreorienterede typer, som vil gøre alt til menneskerettigheder og sætter barren meget lavt.

Når man for eksempel ikke kan udvise en rumænsk statsborger, der har begået kriminalitet i Danmark, til Rumænien, fordi fængselscellerne er for små. Og samtidig kan konstatere, at Rumænien jo også har tiltrådt Menneskeretskonventionen, og rumænere i Rumænien åbenbart godt kan sidde i de her små fængselsceller. Så er det jo gået for vidt. Og det er jo virkelig et problem, at der er den her meget dynamiske fortolkning og det pres fra domstolen.

Så vi er nået til den erkendelse, at for at menneskerettighederne skal kunne overleve på den lange bane, så er vi nødt til at få stoppet nogle af de her urimeligheder. Menneskerettighederne blev ikke skabt for at beskytte forbrydere. Og nu kan vi konstatere, at der er 27 medlemmer af Europarådet, der ønsker det samme som os, nemlig at artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen om ret til familieliv bliver indsnævret.

JAN E. JØRGENSEN (V)
Medlem af Folketinget for Venstre
Medlem af Retsudvalget

Hvis du skulle nævne en dagsorden, som bliver vigtig i 2026 og i årene fremover på retsområdet, hvad skulle det så være?

Vi kan konstatere, at den økonomiske kriminalitet har flyttet sig. Der er ikke nogen, der begår bankrøverier længere. Det bliver virkelig kedeligt at lave sådan en "heist-movie" fremover. Fordi det i dag er nogen, der sidder ved en computer eller ringer til nogle gamle damer for at franske dem deres penge. Så det er den digitale svindel på alle mulige forskellige planer. Lige fra folk, der sender en sms og udgiver sig for at være en eller andens søn, der står akut og mangler at få overført nogle penge, til mere sofistikeret hacking. Der er kriminaliteten flyttet hen. Og så er det samtidig internationalt, hvilket også gør tingene endnu mere komplekse.

Vores politi skal geares til at løse den form for kriminalitet, og derfor tilførte vi med politiforliget en milliard kroner til politiets indsats mod økonomisk kriminalitet. Modsat advokater, så er politifolk jo ikke særligt specialiseret under uddannelsen, og man kan simpelthen ikke forlange af betjentene, at de skal kunne det hele. Politiet skal derfor i endnu videre omfang kunne trække ressourcer ind udefra i fremtiden. Det kan være revisorer, det kan være IT-specialister og andre, som kan bekæmpe den her form for kriminalitet. ♦

Danmark får sin første vejledning for bistandsadvokater

Bistandsadvokatens opgaver og rolle bliver for første gang genstand for grundig beskrivelse i en kommende vejledning. Den slår fast, at det stiller høje krav til advokater, der påtager sig bistandssager. Håbet er, at vejledningen vil bidrage til større anerkendelse af bistandsadvokatarbejdet og gøre flere advokater motiverede til at påtage sig hvervet som bistandsadvokat.

Bistandsadvokaters fornemmeste opgave er at støtte mennesker i nogle af de sværeste øjeblikke i deres liv. Det er der mange advokater, som gerne vil. Alligevel er der en del, som fravælger at påtage sig rollen. Baggrunden for det fremgik af en rapport fra Advokatsamfundet i 2025: “Spørgeskemaundersøgelse af barrierer for bistandsadvokater.”¹ Undersøgelsen søger at besvare det simple spørgsmål: Hvad afholder advokater fra at påtage sig bistandssager? Svaret er entydigt: Honorarer, der ikke står mål med det faktiske tidsforbrug og uklare retningslinjer for bistandsadvokaters opgaver. Dette står nu sort på hvidt, men allerede forud for undersøgelsens lancering var det udbredt viden i advokatbranchen.

Vejledning er længe ventet

I foråret 2024 tog Bistandsadvokaternes Landsforening i samarbejde med Advokatsamfundet for alvor livtag med den manglende klarhed om bistandsadvokatrollen. Formålet var at imødekomme anbefalingen fra Offer- og Vidnepanelet, nedsat af Justitsministeriet i 2021 om “målrettet vejledning” til ofre og vidner. Panelet havde undersøgt forholdene for ofre og vidner og var kommet med en række anbefalinger til at forbedre disse. Af panelets anbefaling 4 fremgår det, at: “Advokatbranchen bør – eventuelt i samarbejde med anklagemyndigheden

og bistandsadvokater – udarbejde en vejledning om bistandsadvokatens rolle og arbejde med henblik på at skabe større klarhed om bistandsadvokatens arbejdsopgaver og samtidig sikre ensartethed i støtten mv. til forurettede.”² Anbefalingen bliver gennemført i marts, når den første, danske vejledning for bistandsadvokater udkommer.

Vejledningens formål er at tydeliggøre bistandsadvokatens rolle og dermed gøre arbejdet mere ensartet og kvalificeret – alt med henblik på at højne retssikkerheden for de ofte sårbare klienter, der søger hjælp fra en bistandsadvokat. Vejledningen henvender sig både til beneficerede og ikke-beneficerede advokater, der påtager sig bistandssager, og den er i særdeleshed også relevant for andre fagpersoner, der arbejder med ofre for kriminalitet. Dertil kan vejledningen anvendes af forurettede og deres nære pårørende som et redskab til at skabe overblik over den støtte, bistandsadvokaten skal tilbyde.

Det omfattende arbejde med vejledningen har, med støtte fra Dreyers Fond, været ledt af Bistandsadvokaternes Landsforening i samarbejde med Advokatsamfundet og undertegnede med kyndig skribent bistand fra min advokatfuldmægtig Thea Lillebæk, der i 2024 afsluttede jurastudiet med et speciale med titlen “Bistandsadvokatens uklare rolle”. Vi har aktivt inddraget en række

eksterne aktører såsom repræsentanter fra Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Civilstyrelsen, Dommerforeningen, Danske Advokater, Offerrådgivningen, Danner, Red Barnet og Dansk Stalking Center.

Vejledningen blev i december 2025 sendt i høring hos en række yderligere aktører, og de afsluttende tilretninger er foretaget i begyndelsen af indeværende år.

Norge kom først

Fra et internationalt perspektiv er det ikke noget nyt, at der udarbejdes en vejledning for bistandsadvokater. Ser man mod vores naboland Norge, har Advokatforeningen udarbejdet “Retningslinjer for bistandsadvokater”, som udgør en uddybning af god advokatskik. De norske retningslinjer er opbygget paragrafvis og behandler blandt andet etableringen af bistandsopdraget, bistandsadvokatens rettigheder og pligter samt advokatens rolle i forbindelse med anmeldelse, under politiets efterforskning, ved henlæggelse og i forbindelse med hovedforhandlingen.³ Den danske vejledning har hentet inspiration heri, men er mere dybdegående.

Som eksempler på, hvad den danske vejledning omhandler, kan nævnes: rådgivning forud for en eventuel anmeldelse til politiet, rollen under deltagelse i afhøringer, bistandsadvokatens processuelle stilling i retten,

børnehussager, opgørelse og dokumentation af erstatningskrav, kontakt med pressen, ankesager etc.

Vejledningen redegør hovedsageligt for retsplejelovens regler i sammenhæng med de advokatetiske regler, retspraksis og kendelser fra Advokatnævnet af relevans for varetagelsen af bistandshvervet. Da der hidtil har manglet en nærmere definition af bistandsadvokatens rolle, eksisterer der imidlertid fortsat en række områder i bistandsadvokatens arbejde, hvor der består en vis usikkerhed. Vejledningen indeholder derfor også beskrivelser af erfaringer fra praksis.

Tvivl kan blandt andet opstå i relation til om bistandsadvokaten må opfordre politiet til bestemte efterforskningsskridt, hvordan bistandsadvokaten forholder sig, når klienten er et barn, og hvor meget man må dele med klienten. Vejledningen adresserer dermed den grundlæggende balance mellem at varetage klientens interesser og respektere de rammer, der gælder for bistandsopdraget. Det kan være en vanskelig balancegang, og vejledningen tilstræber at finde ind til den eksisterende retstilstand og ikke at anlægge en retsskabende fortolkning uden demokratisk legitimation.

Fremskridt og kritik

Bistandsadvokatordningen er siden etableringen i 1980 blevet væsentligt udvidet, og den forurettede har gradvist fået en mere central rolle i straffesager. Denne udvikling har medført et øget fokus på forurettedes rettighe-

der og stillet større og mere komplekse krav til bistandsadvokaters arbejde.

Oprindeligt var der alene adgang til beskikkelse af bistandsadvokat i voldtægtssager. I 1988 blev ordningen udvidet til også at omfatte visse voldssager.⁴ En yderligere udvidelse fandt sted i 1997, hvor forurettede i alle seksual- og voldsforbrydelser fik ret til beskikkelse af bistandsadvokat, medmindre overtrædelsen var af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand skønnedes åbenbart unødvendig. Samtidig blev

“Vejledningen henvender sig både til beneficerede og ikke-beneficerede advokater, der påtager sig bistandssager, og den er i særdeleshed også relevant for andre fagpersoner, der arbejder med ofre for kriminalitet.”

der indført adgang til beskikkelse af advokat til opgørelse af erstatningskrav for nære pårørende, når forurettede var afgået ved døden, uden at de nære pårørende behøvede at opfylde betingelserne for fri proces, som det tidligere gjaldt.⁵ I 2005 blev beskikkelse af bistandsadvokat gjort obligatorisk i voldtægtssager, og i 2007 blev der indført adgang til at beskikke bistandsadvokat for forurettedes nære pårørende, når forurettede var afgået ved døden.⁶

Senest blev det i 2022 muligt for forurettede at modtage gratis vejledning fra en bistandsadvokat forud for anmeldelse af visse seksualforbrydelser.⁷

Det kan endvidere nævnes, at videoafhøringsordningen efter retsplejelovens § 745 e – som giver politiet mulighed for at optage forurettedes forklaring på video i de tilfælde, som er oplyst i bestemmelsen – blev indført i 2003⁸ og løbende er blevet udvidet,

hvilket også har haft betydning for bistandsadvokatens rolle. Dette skyldes, at tilbuddet om videoafhøring stiller krav til bistandsadvokatens kendskab til ordningen og evne til – som supplement til politiets vejledning – at forstå og formidle fordele og ulemper ved at takke ja til tilbuddet om videoafhøring, samt hvilken betydning det har for den forurettede i relation til den videre proces.

Samtidig er der løbende sket en kriminalisering af nye typer af forbrydelser, herunder stalking, psykisk vold, ulovlig deling af nøgenbilleder, grooming samt misbrug af deep-fakes. Derudover har indførelsen af en samtykkebaseret voldtægtsbestemmelse været genstand for omfattende politisk og mediemæssig opmærksomhed og debat.

I et internationalt perspektiv har Danmarks ratificering af Istanbulkonventionen i 2014 haft betydning for forurettedes rettigheder, idet ratifikationen har placeret Danmark inden for en international ramme med bestemte krav til forebyggelse og bekæmpelse af vold. Endvidere bør nævnes Offerdirektivet fra 2012, som fastsætter minimumsstandarder for ofres rettigheder i EU, men som Danmark dog ikke har ratificeret. Ikke desto mindre kan det antages, at det øgede fokus på ofres rettigheder på EU-plan også har haft betydning for Danmarks syn på forurettedes rolle i danske straffesager.

En analyse fra organisationen “Victim Support Europe” viser, at direktivet har gjort, at flere EU-lande har indført ny lovgivning til fordel for ofre,

udvidet kriminalitetsdefinitioner, kriminaliseret nye kriminalitetsformer, etableret målrettede støtteordninger og forbedret ofres adgang til deres retigheder, samtidig med at nogle lande har styrket privatlivsbeskyttelsen af ofre.⁹

Men alt har ikke været lutter frem-skridt. Sideløbende med udvidelsen af ordningen og kriminaliseringen af flere former for personfarlig kriminalitet har bistandsadvokatordningen gennem de seneste år været genstand for kritik. Kritikken har blandt andet gået på, at kvaliteten af bistandsadvokaters arbejde og indsats er for varieret, at bistandsadvokater ikke modtager honorar for deres arbejdsindsats, mangler klarhed over deres opgaver, men også at de savner respekt, samtidig med at opkvalificering efterspørges.

I relation til manglende respekt oplever bistandsadvokater ofte at blive “glemt”. Det seneste eksempel er i forbindelse med straffelovsreformen, hvor det af lovforslaget ikke fremgår, at bistandsadvokater er omfattet af udvidelsen af straffelovens § 119, mens forsvars- og familieadvokater er omfattet.

Ikke i mål

Landets første vejledning for bistandsadvokater markerer et markant skridt i retning af at definere rollen og forhåbentlig motivere flere advokater til at påtage sig bistands-sager. Vejledningen er således et vigtigt værktøj, men den er ikke det

“En tydeligere rollebeskrivelse kan bidrage til at ensarte bistandsadvokaters arbejdsindsats og forbedre kvaliteten af arbejdet, hvilket styrker retssikkerheden.”

eneste initiativ, der er brug for. Efter min opfattelse bør vejledningen suppleres af flere initiativer, der styrker bistandsadvokatordningen.

Hvis man kigger nærmere på undersøgelsen fra Advokatsamfundet, som blev nævnt indledningsvist, så viser den, at lave honorarer er den absolut største årsag til, at advokater afholder sig fra bistandssager: 90 procent af respondenterne i undersøgelsen vurderer ordningen som vigtig og nødvendig, og 72 procent ønsker at påtage sig bistandssager, men 68 procent oplever honoraret som hindring herfor. Samtidig svarer 88 procent, at

bedre honorering vil gøre det mere attraktivt at være bistandsadvokat, mens en markant lavere, men dog signifikant procentdel (43 %) fremhæver, at øget klarhed over opgaverne vil styrke tiltrækningskraften.

En tydeligere rollebeskrivelse kan bidrage til at ensarte bistandsadvokaters arbejdsindsats og forbedre kvaliteten af arbejdet, hvilket styrker retssikkerheden. Efter min opfattelse bør dette desuden suppleres med opkvalificerende kurser for

bistandsadvokater. På sigt vil initiativerne muligvis have en positiv afsmitning på honoreringen, så også denne barriere nedbrydes. Det kan dog være nødvendigt at overveje, om selve honoreringsmodellen skal gentænkes. Men som ordsproget siger: Rom blev ikke bygget på én dag.

Men til de advokater, der gerne vil arbejde med bistandssager, er der nu et samlet sted at søge vejledning, så det bliver lettere at finde ud af, hvad bistandsadvokatens opgaver egentlig omfatter, når det kan føles lidt uoverskueligt. ♦

ADVOKATSAMFUNDETS

LEGATER

SAGFØRERNES AUKTIONERS LEGAT

REJSELEGAT

Rejselegatet kan søges af en københavnsk advokat med en god juridisk kandidateksamen, der i sit arbejde har vist fremragende evner og en levende interesse for sit fag, som gør det sandsynligt, at vedkommende vil have stor gavn af en studierejse. Legatet gives fortrinsvis til hel eller delvis dækning af rejseudgifter og tuition. Legatet gives ikke til kongresrejser, rejser med en varighed på under tre måneder eller til rejser, der allerede er påbegyndt på uddelingstidspunktet primo maj. Legatudbetalingen er i juni. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2026.

Ansøgningsfristen er 1. april 2026.

LEGAT TIL VÆRDIGT TRÆNGENDE

Legatet kan søges af københavnske advokater, der uden egen skyld er kommet i økonomiske vanskeligheder, eller til rekreationsrejser for københavnske advokater eller deres pårørende, eller til københavnske advokaters efterlevende, fraskilte eller fraseparerede ægtefæller samt børn under 25 år. Legatudbetalingen er i juni. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2026.

Ansøgningsfristen er 1. april 2026.

UNDERSTØTTELSESFONDEN

Legatet kan søges af nuværende eller forhenværende advokater, der er økonomisk dårligt stillede, eller disses efterlevende ægtefæller og børn, eller undtagelsesvis til andre, som advokaten faktisk forsørgede.

Understøttelsesfonden administrerer desuden fem selvstændige legater, hvis formålsparagraf stort set er enslydende med Understøttelsesfondens. Legatet udbetales halvårligt i juni og december. Ansøgning kan indsendes fra 15. marts 2026.

Ansøgningsfristen er 31. marts 2026.

BIRTHE DAELLS FOND

Birthe Daells Fond kan søges mhp. at få økonomisk støtte til advokatbistand. Fondens formål er at sikre, at personer, som ikke har råd til at antage en advokat til at varetage deres retssag, kan få bistand fra en advokat. Fonden kan – helt eller delvis – dække udgifter til advokatsalær i det omfang, det ikke bliver godtgjort hos modparten, f.eks. ved dom, fri proces og/eller retshjælpsforsikring.

Birthe Daells Fond giver ikke støtte til separations- og skilsmisssager eller injuriesager. Ved “separations- og skilsmisssager” forstås ægteskabs-/samlivssager i al almindelighed, herunder også tvister mellem parterne samt bopæls- og samværssager om fælles børn. Du kan ikke få støtte til betaling af sagsomkostninger til modparten, til retsafgifter, syn og skøn og meget mere. Der gives heller ikke støtte til sager, som allerede er ført, ligesom der heller ikke gives dækning til udgifter til advokatbistand, som allerede er ydet.

Ansøgningen skal udover en sagsfremstilling (og kopi af ansøgning om fri proces) indeholde oplysning om parternes økonomiske forhold (herunder seneste årsopgørelse) og størrelsen af det beløb, man søger om.

Du kan læse nærmere om betingelserne for at søge legater samt hente ansøgningsskemaer på:

Advokatsamfundet.dk.

Søg på fonde under Advokatrådet.

1 www.advokatsamfundet.dk/nyheder-medier/nyheder/2024/lave-honorarer-er-den-storste-barriere-for-bistandsadvokater/
 2 www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2023/05/Offer-og-vidnepanelet-afrapportering-paa-fase-2-om-ofre-og-vidner-generelt.pdf
 3 www.advokatforeningen.no/advokatetikkk/regler-og-retningslinjer/retningslinjer-for-bistandsadvokater/
 4 L 1988-12-07 nr. 730 5 L 1997-05-23 nr. 349 6 L 2007-06-06 nr. 517 7 L 2022-02-15 nr. 226 8 L 2003-04-02 nr. 228
 9 victim-support.eu/wp-content/files_mf/1746541134BeneVict_VRD_Report.pdf

God advokatskik i sager om ejendomshandel

Ejendomshandel er et centralt sagsområde for mange advokater. Advokatnævnet modtager jævnligt klager over advokaters køberrådgivning i ejendomshandler og undertiden også klager over advokaters håndtering af berigtigelsen. I Advokaten 1 2022 bragte Advokatnævnets sekretariat artiklen “Advokatens køberrådgivning ved handel af fast ejendom”, og nærværende artikel indeholder en supplerende gennemgang af udvalgt, efterfølgende nævnspraksis. De beskrevne kendelser i denne artikel kan findes i deres helhed i anonymiseret form på Advokatnævnets hjemmeside i praksissamlingen.

Køberrådgivningen

Som det blev konkluderet i ovennævnte artikel fra 2022, beror vurderingen af, om en advokat ved sin køberrådgivning i en ejendomshandel har tilsidesat god advokatskik, særligt på en afvejning af 1) opdraget, 2) købers berettigede forventninger og forudsætninger ved erhvervelsen af ejendommen og 3) de konkrete forhold i handlen, som burde give advokaten anledning til at rådgive på en bestemt måde eller over for klienten at indskærpe opdragets begrænsninger, så klienten eventuelt kan antage en supplerende rådgiver.

Om fysiske forhold på en ejendom

Efter praksis kan en køberrådgivende advokat som det klare udgangspunkt alene forventes at gennemgå og rådgive om fysiske forhold på en ejendom, når der i handlens dokumenter, Tingbogen, BBR eller i opdraget er særlig anledning til det. Det forhold, at der i øvrigt måtte være tilgængelige og relevante oplysninger om en ejendoms fysiske forhold på for eksempel internettet eller hos en kommune, ændrer ikke i sig selv herpå.

I [sagsnr. 2024-68](#) (kendelse af 30. maj 2024) påstod en køber af en ejendom, at dennes advokat havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at have rådgivet om, at huset havde været udsat for en omfattende brand i 1989, og

at der i tilfælde af skybrud og lignende samlede sig vand omkring huset, som ikke kunne ledes væk eller nedsive. Klager gjorde til støtte herfor gældende blandt andet, at oplysningerne om branden var lettilgængelige hos kommunen og ville have været væsentlige for beslutningen om ejendomskøbet. Nævnet frifandt advokaten og lagde særligt vægt på, at advokaten ikke kunne forventes at tage stilling til sådanne fysiske forhold på ejendommen, når handlens dokumenter, Tingbogen og BBR ikke gav særlig anledning hertil. Nævnet bemærkede, at det ikke kunne føre til et andet resultat, at oplysningerne om jord- og vandforhold samt branden eventuelt måtte have været frit tilgængelige på internettet eller kunne indhentes hos kommunen.

Hvis advokaten i forbindelse med sin rådgivning fremkommer med konklusioner vedrørende fysiske forhold på en ejendom, bør dette ske efter grundig gennemgang af handlens dokumenter og efter omstændighederne med nogen forsigtighed eller forbehold.

I [sagsnr. 2023-494](#) (kendelse af 26. maj 2023) (stadfæstet ved Retten i Hillerøds dom af 4. april 2024) fandt Advokatnævnet, at en advokat som ansvarlig for en advokatsekretær havde tilsidesat god advokatskik, idet sekretæren i en e-mail til klienten som køber anførte blandt andet, at “[j]orden

er ikke forurennet.” Efter overtagelsen af ejendommen rekvirerede klienten undersøgelser af jorden, og der blev i den forbindelse skønnet en forureningsudbredelse på et større, afgrænset område af ejendommen. Advokatnævnet fandt, at der ikke forelå det fornødne sikre grundlag for utvetydigt og uforbeholdent at meddele klienten, at jorden ikke var forurennet, og advokaten havde herved ydet en fejlagtig rådgivning om forureningsrisikoen på grunden. Nævnet bemærkede, at de omstændigheder, at det fremgik af en erklæring og af BBR, at en olietank på ejendommen var afblændet, og af en jordforureningsattest, at Region Hovedstaden for nuværende ingen oplysninger havde om jordforurening af den pågældende matrikel, ikke kunne medføre, at det med den fornødne sikkerhed kunne konkluderes, at jorden ikke var forurennet. Advokaten blev pålagt en bøde i sagen.

I [sagsnr. 2022-4239](#) (kendelse af 29. juni 2023) klagede en køber af en fast ejendom over, at dennes køberrådgivende advokat havde godkendt en betinget ejendomshandel uden at sikre sig, at der forelå en sløjfningsattest på en olietank, og derved havde undladt at varetage købers interesser på behørig vis. Advokatnævnet fandt, at advokaten med rette havde lagt til grund, at der var foretaget en forskriftsmæssig sløjfning af olietanken henset til ind-

holdet af en faktura fra et udførende firma og en daværende ejers erklæring til kommunen. Nævnet bemærkede, at det ikke var foreskrevet ved lov, at en korrekt sløjfning skulle dokumenteres ved netop en sløjfningsattest, og at sløjfning i praksis også dokumenteredes på anden vis.

Om uoverensstemmelser og fejl i handlens dokumenter

Det fremgår af omfattende nævnsprak-

placeringen af et udhus og dræn nedgravet i 2018 var i strid med en tinglyst deklaration fra 1984 om spildevands- og regnvandsledninger på grunden. Nævnet fandt, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at rådgive sin klient om, at disse forhold burde søges afklaret. Advokatnævnet lagde vægt på blandt andet, at der efter deklarationen var væsentlige indskrænkninger i mulighederne for at etablere faste anlæg og bebyggelse på grunden

sammen havde beboet. Efter en skilsmisse mellem klager og ekskonen bistod den indklagede advokat i 2019 klager som køber med at udfærdige en købsaftale med ekskonen vedrørende ejendommen. I foråret 2023 erfarede klager, at han ved købsaftalen alene havde erhvervet matriklen med huset på, idet ekshustruen fortsat var tinglyst ejer af ideelle halvparter af de to øvrige matrikler, herunder en del af baghaven til huset. Klager gjorde

I nyere nævnspraksis om ejendomshandler ses særligt manglende rådgivning om og kontrol af uklarheder i eller mellem aftalegrundlaget, BBR og Tingbogen at have medført sanktioner fra Advokatnævnet.

sis, at der påhviler advokaten nogle særlige forpligtelser ved køberrådgivning i ejendomshandler, herunder at kontrollere om der i købsaftalen og bilagene er uklarheder, selvmodsigelser eller fejl. I nyere nævnspraksis om ejendomshandler ses særligt manglende rådgivning om og kontrol af uklarheder i eller mellem aftalegrundlaget, BBR og Tingbogen at have medført sanktioner fra Advokatnævnet. I samtlige af de nedenstående sager har nævnet pålagt bøder for manglende rådgivning om og håndtering af sådanne forhold.

I kendelse af 30. august 2024 ([sagsnr. 2024-1320](#)) klagede køber af en fast ejendom over, at dennes advokat ikke havde undersøgt og rådgivet om, at

uden kommunalbestyrelsens tilladelse. Endvidere lagde nævnet vægt på, at det efter det fremlagte tegnings- og luftfotomateriale fremstod som om, at placeringen af udhuset ikke respekterede deklarationen, og at det udtrykkeligt fremgik af en lovliggørende byggetilladelse fra 2020 blandt andet, at der ved denne ikke var taget stilling til, om udhuset overholdt privatretlige servitutter, eller om der i Tingbogen var forhold af betydning for sagen.

I [sagsnr. 2024-811](#) (kendelse af 9. december 2024) havde klager efter tinglyst skøde fra 2014 sammen med sin daværende ægtefælle været ejer af tre sammenhængende matrikler med to adresser. På den ene af matriklerne befandt sig et hus, som de

de over for Advokatnævnet gældende blandt andet, at advokatens bistand ved overdragelsen havde været mangelfuld, idet det var klagers forventning, at han ved købsaftalen havde erhvervet samtlige tre matrikler. På baggrund af det tinglyste skøde fra 2014 fandt nævnet, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved ikke i forbindelse med udfærdigelsen af købsaftalen at rådgive klager om og afklare, om overdragelsen omfattede ekskokens ideelle halvparter af de to øvrige matrikler.

I [sagsnr. 2023-3432](#) (kendelse af 30. august 2024) havde klager og sælger den 30. marts 2023 indgået købsaftale med forbehold for klagers salg af egen andelsbolig senest den 15. maj 2023. Det var aftalt blandt andet, at hvis kla-

ger ikke havde solgt sin andelsbolig inden for fristen, bortfaldt købsaftalen, og overtagelsesdagen blev fastsat til en måned efter endeligt salg af klagers andelsbolig, dog tidligst den 15. juni 2023. Det lykkedes først for klager at sælge sin bolig den 2. juni 2023 til overtagelse den 15. juni 2023. Herefter opstod der uenighed om overtagelsesdatoen mellem sælger og klager, som klagede til Advokatnævnet over blandt andet, at advokaten ikke havde været tilstrækkelig opmærksom på købsaftalens vilkår om overtagelsesdato. Nævnet fandt, at advokaten havde tilsidesat god advokatskik ved ikke rettidigt og tilstrækkeligt at afklare og rådgive klager om købsaftalens vilkår om overtagelsesdato og de mulige konsekvenser heraf. Nævnet lagde herved særligt vægt på, at det på baggrund af købsaftalens ordlyd påhvilede advokaten at afklare, om købsaftalen bortfaldt, eller om overtagelsesdatoen blev udskudt, idet andelsboligen ikke var blevet solgt senest den 15. maj 2023, som det var foreskrevet i købsaftalen. Endvidere lagde nævnet vægt på blandt andet, at advokaten i kopi havde modtaget en e-mail fra ejendomsmægleren om, at der var overskredne frister i sagen, uden at advokaten havde reageret behørigt herpå. Nævnet bemærkede, at det ikke kunne føre til et andet resultat, at det var ejendomsmægleren, som havde konciperet købsaftalen.

I [sagsnr. 2023-2789](#) (kendelse af 30. januar 2024) fandt Advokatnævnet, at en advokat havde tilsidesat god advokatskik ved ikke at rådgive en køber af en fast ejendom med et nyopført hus om, at den i salgsopstillingen oplyste ejendomsværdiskat for ejertiden det første år var baseret på en ejendomsvurde-

ring fra 2019 for en ubebygget grund, selvom bebyggelsen var opført i 2020. Advokaten burde på den baggrund have rådgivet køber om, at denne kunne forvente, at ejendommen ville blive omvurderet med heraf følgende risiko for en stigende ejendomsværdiskat.

Hvis advokaten måtte finde uklarheder, selvmodsigelser eller fejl i eller mellem handlens dokumenter, Tingbogen og/eller BBR, kan det være afgørende, at advokaten entydigt og klart rådgiver sin klient om de hermed forbundne konsekvenser og risici. Advokaten bør sikre sig dokumentation for, at der er ydet behørig rådgivning om sådanne forhold for det tilfælde, at klienten senere måtte klage over rådgivningen til Advokatnævnet.

I [sagsnr. 2023-1232](#) (kendelse af 29. november 2023) klagede en køber af et sommerhus over, at en advokatfuldmægtig havde undladt at rådgive om, at badeværelset med toilet ikke var godkendt og kunne være ulovligt. Den i salgsoptstillingen vedlagte plantegning viste blandt andet, at ejendommens badeværelse med toilet befandt sig i bunden af en bygning, som var benævnt "garage". Af BBR-ejermeddelelsen fra 2022 fremgik, at der i hovedbygningen var et toilet, og at der i garagen på 15 m² var plads til et eller to køretøjer. I en e-mail til køber anførte advokatfuldmægtigen blandt andet, at der var afvigelse mellem de faktiske forhold og BBR, idet brusekabinen i garagen ikke var anmeldt, og at det var boligejerens ansvar, at oplysninger i BBR var korrekte, altså købers ansvar ved en erhvervelse af ejendommen. Advokatfuldmægtigen bemærkede, at ændringer i BBR kunne påvirke ejendomsvurderingen og dermed beskat-

ningen. Efter erhvervelsen erfarede køber, at badeværelset med toilet var ulovligt opført i en bygning, som blot var godkendt til garage og befandt sig 2,5 meter fra naboskel. Nævnet fandt efter en konkret vurdering, at det ikke var godtgjort, at advokatfuldmægtigen havde ydet en tilstrækkelig rådgivning ved entydigt at gøre det klart for køber, at oplysningerne i BBR om bad- og toiletforholdene var fejlagtige og de hermed forbundne konsekvenser, herunder at der var væsentlig risiko for, at badeværelset i garagebygningen var ulovligt opført, og at der kunne være betydelige omkostninger forbundet med en lovliggørelse heraf.

Berigtigelsen

Advokatnævnet modtager med jævne mellemrum klager fra sælgere af ejendomme og andelsboliger over, at berigtigende advokater på uberettiget vis til sikkerhed for mangelkrav har tilbageholdt en deponeret restkøbesum eller foretaget modregning heri for mangler. Den berigtigende advokat skal i den forbindelse være særligt opmærksom på, at sådanne dispositioner alene må foretages med den fornødne hjemmel i købsaftalen eller efter sælgers udtrykkelige samtykke.

Til illustration kan fremhæves blandt andet kendelse af 27. oktober 2023 ([sagsnr. 2022-4286](#)), hvori Advokatnævnet fandt, at en advokat havde tilsidesat god advokatskik ved at tilbageholde en restkøbesum til dækning af et spejl, som sælger havde medtaget, men som efter købers opfattelse skulle medfølge i ejendomshandlen, og til afhjælpning af en defekt brusekabinedør. Nævnet lagde vægt på, at der ikke var hjemmel til tilbageholdel-

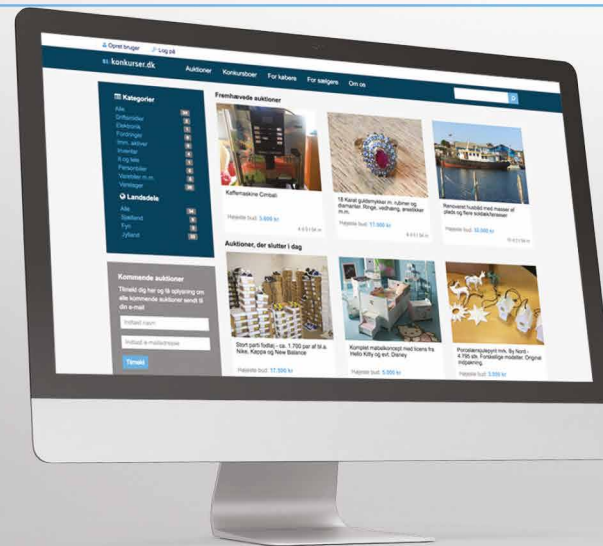
sen i købsaftalen eller i anden aftale, og at sælger i øvrigt havde bestridt, at der var grundlag for tilbageholdelsen.

I [sagsnr. 2023-3619](#) (kendelse af 28. juni 2024) (indbragt for retten) fandt nævnet, at en advokat, som var administrator i en andelsboligforening og skulle berigtige en andelsbolighandel i foreningen, havde tilsidesat god advokatskik ved i mere end ét år fra overdragelsestidspunktet at tilbageholde en restkøbesum på 200.000 kr.

vedrørende en vandskade og nogle øvrige mangelkrav. Nævnet lagde særligt vægt på, at det udtrykkeligt fremgik af foreningens dokument om køber og sælgers håndtering af tvister om fejl og mangler ved andelsboligoverdragelser blandt andet, at hvis sælger protesterede mod købers mangelkrav, skulle køber i hvert fald senest inden seks måneder fra det tidspunkt, hvor køber var eller burde være bekendt med kravet, have anlagt en retssag mod sæl-

ger, idet det samlede tilbagehold elers ville blive udbetalt til sælger. Efter modtagelsen af sælgers afvisning af de påberåbte mangler havde køber ikke inden for seks måneder anlagt sag om sine påståede mangelkrav. ♦

Auktioner.dk

- Salg af konkursboaktiver på netauktion over 14 dage
- Over 100.000 potentielle køberemner
- Advokatfaglig baggrund med 20 års erfaring
- Vi står for hele salgsprocessen
- Afregning via vores klientkonto

Auktioner P/S

• Tlf. 39 29 19 00 • info@auktioner.dk
Strandvejen 60, 2900 Hellerup

CENSUR OG CENSURBEGREBET I
DET MODERNE DEMOKRATISKE SAMFUND

Niels Hjerrild
950 kr. / 449 sider
Djøf Forlag

Afhandlingen undersøger, hvordan censur og ytringsfrihed reguleres i en digital tidsalder med globale platforme uden klassiske ansvarsmekanismer. Med udgangspunkt i Grundloven og Menneskerettighedsdomstolens praksis foreslås en ny retlig ramme, der sikrer frihed og ansvar i den digitale offentlighed.

FERIELOVEN
– Med kommentarer

Lisa Lykke m.fl.
987,50 kr. / 399 sider
Karnov Group

Denne bog giver en praktisk og systematisk gennemgang af ferielovens regler. Den fungerer som lovkommentar med lovtekst, forarbejder, praksis og teori. Fokus er på anvendelighed i rådgivning, tvister og daglig håndtering af ferie. Målgruppen er alle, der arbejder med ansættelses- og arbejdsret, inkl. HR og advokater.

LED KONFLIKTERNE VÆK
Konfliktledelse på arbejdspladsen

Lars Økjær Jørgensen m.fl.
Bogen kan rekvireres gratis hos DLA Piper.
Dog betaling for eventuel fragt / 199 sider
DLA Piper

En konkret og praktisk indføring for ledere i, hvordan mediation kan bruges som ledelsesredskab til at skabe trivsel, forebygge misforståelser og håndtere de uundgåelige friktioner, der opstår, når mennesker arbejder sammen.

BARNETS LOV

– Med kommentarer
Hanne Hartoft m.fl.
2.200 kr. / 1.254 sider
Djøf Forlag

CIVILPROCES – KOMPENDIUM

Jakob Dahl Mikkelsen m.fl.
343,75 kr. / 188 sider
5. udgave / Karnov Group

COMPLIANCE I
DEN FINANSIELLE SEKTOR

Lone Wandahl Mouyal
395 kr. / 183 sider
Djøf Forlag

DEN SKATTERETLIGE
FORSKNINGS UDFORDRINGER

– Hvordan former skatteretten samfundet – og hvorfor ved vi så lidt om det?
Signe Wesenberg-Lund
950 kr. / 704 sider
Djøf Forlag

FOGEDSAGER

Michael Kistrup m.fl.
1.875 kr. / 924 sider
7.udgave / Karnov Group

KLIMARET

- i dansk perspetiv
Sune Fugleholm m.fl.
950 kr. / 984 sider
Djøf Forlag

KONKURSRET

Anders Ørgaard
550 kr. / 264 sider
14. udgave / Djøf Forlag

LIGESTILLINGSLOVENE BIND 1

– Med kommentarer
Agnete L. Andersen m.fl.
1.800 kr. / 739 sider
9. udgave / Djøf Forlag

LÆREBOG I OBLIGATIONSRET I

Mads Bryde Andersen
750 kr. / 576 sider
6. udgave / Karnov Group

MARKEDSMISBRUG

– Reguleringen af insiderhandel, manipulation og oplysningspligt efter markedsmisbrugsforordningen
Jesper Lau Hansen
1.500 kr. / 815 sider
Djøf Forlag

MARKEDSRETEN

Torsten Bjørn Larsen m.fl.
1.437,50 kr. / 604 sider
2. udgave / Karnov Group

MEDARBEJDERREPRÆSENTANTER
I DET OFFENTLIGE

Michael Møllegaard Jessen m.fl.
952,50 kr. / 380 sider
Karnov Group

PRIVATANSATTES YTRINGSFRIHED

Mikkel Markussen
950 kr. / 401 sider
Djøf Forlag

RETSSTATEN

– Begreb – Historie – Principper
Jens Evald
350 kr. / 177 sider
Djøf Forlag

STRAFFEPROCES – KOMPENDIUM

Jesper Münther
295 kr. / 130 sider
3. udgave / Karnov Group

SYN & SKØN I SKATTESAGER

Poul Bostrup m.fl.
725 kr. / 286 sider
5. udgave / Karnov Group

SØRET

Thor Falkanger m.fl.
2.187,50 kr. / 624 sider
6. udgave / Karnov Group

VEDTÆGTER OG EJERAFTALER

Peer Schaumburg Müller m.fl.
650 kr. / 341 sider
5. udgave / Djøf Forlag

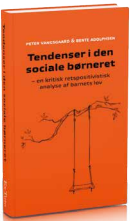
NYHED!

Internationale løsøreaftaler
(CISG del II), 3. udgave

Thomas Neumann
ISBN: 978-87-420-0079-3 | Udgivet: Januar 2026
Sider: 224, indbundet | Pris: 295 kr. inkl. moms

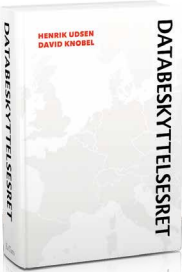
NYHED!

Tendenser i den sociale børneret

Peter Vangsgaard & Bente Adolphsen
ISBN: 978-87-420-0085-4 | Udgivet: November 2025
Sider: 168, indbundet | Pris: 295 kr. inkl. moms

NYHED!

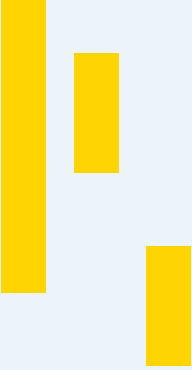

Databeskyttelsesret

Henrik Udsen & David Knobel
ISBN: 978-87-420-0074-8 | Udgivet: August 2025
Sider: 800, indbundet | Pris: 895 kr. inkl. moms

FÅ MERE VIDEN på www.extuto.dk

ExTuto

Hvorfor har vi så svært ved at vælge aftens- mad?

Spørger du ChatGPT, får du at vide, at det handler om beslutningstræthed. Du ved. Lidt for mange valgmuligheder, lidt for lidt overskud sidst på dagen. Og det gør det måske også for de fleste. Men for dig handler det ikke om beslutningstræthed. For dig er det svært at vælge aftensmad, fordi du er forbandet kræsen.

Og for det, takker vi dig.

For din kræsenhed er med til at sikre kvalitet i dine beslutninger. Og du træffer mange beslutninger. Vigtige beslutninger. Beslutninger med dine kolleger. Måske endda beslutninger *for* dine kolleger. Beslutninger når du skal vælge den korrekte juridiske kilde. Det stærke argument, der vinder i retten. Og strategien, der skal være skudsikker. For dine beslutninger betyder noget. En hel del faktisk. De beslutninger, du træffer, drejer sig ofte om mennesker og skæbner. Store summer, og hvor de havner. Virksomheder, og hvad de slipper afsted med. Retfærdighed. Uretfærdighed. Og retssikkerhed – både din og min.

Så vær kræsen. Vær forbandet kræsen!

Det er vi også, og vi har været det i mere end 150 år. For når vi bygger løsninger inden for jura, revision og regnskab - løsninger, der på baggrund af ekspertise og indhold samt digital innovation, skal understøtte jurister, revisorer, skattespecialister og offentligt ansatte som dig, så *skal* vi være kræse. Kun sådan kan vi hos Karnov skabe løsninger, der er en professionel som dig værdig, og kun sådan kan vi hjælpe dig og dine kolleger med at træffe bedre beslutninger, hurtigere.